

VLAAMS PARLEMENT

ZITTING 1995-1996

PLENAIRE VERGADERING

HANDELINGEN 60

MORGENVERGADERING VAN DONDERDAG 20 JUNI 1996

SAMENSTELLING COMMISSIE

BELEIDSBRIEF HET STEDELIJK BELEID

VRAGEN OM UITLEG

Inhoud

Nr. 60

Donderdag 20 juni 1996
Morgenvergadering

Berichten van verhindering	3061
Samenstelling van een commissie	
Wijziging onder de vaste leden	3061
Beleidsbrief Het stedelijk beleid. Naar een verbetering van de leef- en omgevingskwaliteit van steden en de achtergestelde buurten in Vlaanderen – 167 (1995-1996) – Nrs. 1 en 2	
Debat	3061
Sprekers : de heren Marc Van Peel, Ward Beysen, Tuur Van Wallendael, Filip Dewinter, Carl Decaluwé, Etienne Van Vaerenbergh, Georges Cardoen, mevrouw Vera Dua, de heer Erik Matthijs en minister Leo Peeters	
Motie van aanbeveling	3081
Regeling van de werkzaamheden	3082
Bijlage	
Vraag om uitleg van de heer Carl Decaluwé tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de vervuiling met zware metalen van de berm van de E17 te Rekkem-Menen	3084
Vraag om uitleg van mevrouw Ria Van den Heuvel tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de exacte gegevens en de evolutie van de werkloosheidscijfers	3086
Vraag om uitleg van de heer Herman Suykerbuyk tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering en Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over het vervolgingsbeleid ten aanzien van Vlaamse decreten	3090

VOORZITTER : De heer Norbert De Batselier

- *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*
- *De vergadering wordt geopend om 10.09 uur.*

De voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

Sonja Becq : ambtsverplichtingen ;

Patricia Ceysens, Sonja Van Lindt, Leo Cannaerts : familieverplichtingen.

SAMENSTELLING VAN EEN COMMISSIE

Wijziging onder de vaste leden

De voorzitter : Voor de VLD-fractie is in de commissie voor Werkgelegenheid en Economische Aangelegenheden de heer Marino Keulen als vast lid vervangen door de heer Jacques Laverge.

BELEIDSBRIEF Het stedelijk beleid. Naar een verbetering van de leef- en omgevingskwaliteit van steden en de achtergestelde buurten in Vlaanderen
– 167 (1995-1996) – Nrs. 1 en 2

Debat

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de beleidsbrief Het stedelijk beleid. Naar een verbetering van de leef- en omgevingskwaliteit van steden en de achtergestelde buurten in Vlaanderen.

Het debat is geopend.

De heer De Loor, verslaggever, verwijst naar het verslag.

De heer Van Peel heeft het woord.

De heer Marc Van Peel (*Op de tribune*) : Mijnheer de minister, ik neem aan dat er praktische of agendaproblemen zijn opgedoken, maar we hadden in de commissie de wens uitgesproken deze beleidsbrief met enkele ministers van de Vlaamse regering te bespreken om precies op het inclusieve karakter van het stedelijk beleid te kunnen wijzen. We hebben met de minister die de eindverantwoordelijkheid draagt veel nuttige gesprekken gevoerd, maar we zouden ook ons graag richten tot de ministers die een bijdrage moeten leveren tot het stedelijk beleid. Misschien heeft het te maken met het feit dat het debat is uitgesteld, maar toch vinden we dit jammer.

De voorzitter : Minister Peeters heeft het woord.

Minister Leo Peeters : Mijnheer Van Peel, de regering is sinds 9.30 uur in vergadering. Ze heeft prioriteit gegeven aan de afhandeling van mijn punten op de agenda, en ze heeft me afgevaardigd om de bespreking van de beleidsbrief bij te wonen. Sommige ministers hebben me bevestigd dat ze zullen proberen langs te komen, van zodra de vergadering van de regering ten einde is gelopen. Ik weet natuurlijk niet wanneer dat zal zijn.

De voorzitter : De heer Van Peel heeft het woord.

De heer Marc Van Peel : Dat is dan jammer. We hebben erop aangedrongen de bespreking van deze beleidsbrief los te koppelen van de bespreking van het decreet op het Sociaal Impulsfonds, dat een eerste belangrijk instrument voor het stedelijk beleid is. We wilden dringend afstappen

Van Peel

van de benadering dat het stedelijk beleid alleen een sociaal beleid of kansarmoedebelaid is. Zoals de regering in haar regeerakkoord heeft neergeschreven, moet ze nu ook de volgende stap zetten, aangezien het stedelijk beleid met veel meer aspecten te maken heeft.

Het stedelijk beleid staat volop in de actualiteit. Onlangs is in Istanbul de conferentie van de Verenigde Naties over de steden, Habitat II, gehouden. Op het eerste gezicht valt ons een paradox op : op die conferentie was de enorme groei van de stedelijke bevolking op wereldvlak één van de cruciale problemen, terwijl we in Vlaanderen, althans op het eerste gezicht, juist met de omgekeerde situatie worden geconfronteerd. In de plaats van een enorme aangroei van megasteden, waarover we ons voortdurend beklagen, heeft het probleem van de stadsvlucht uit de grote steden bij ons enorme proporties aangenomen. We staan dus voor een tegenstelling, maar dit is slechts een tegenstelling op het eerste gezicht.

In Vlaanderen zijn al vele jaren de binnenstedelijke kernen aan het ontvolken, en ze breiden zich steeds verder uit tot voorbij de negentiende-eeuwse gordel – wat ik zeer erg vind. Daarnaast krijgen de steden echter een steeds groeiend randgebied, dat voortdurend wordt bevolkt. Er is een soort verstedelijking van Vlaanderen opgetreden, waarvan zowel de steden als het landelijke gebied gelukkig beseffen dat deze evolutie dringend een halt moet worden toegeroepen.

Steden noch landelijke gebieden zijn ermee gediend als men de bevolking buiten de stedelijke randen laat uitwaaieren. Zowel voor stads- als dorpskernen moet inbreiding een prioriteit zijn. De landelijke gebieden – ook deze die niet onmiddellijk aansluiten op een stedelijk centrum – verliezen door de ontstedelijking hun landelijk karakter. Ze worden geleidelijk aangetast door stedelijke uitzaaiingen. Individueel gebouwde woningen, woninggebonden voorzieningen, ambachtelijke bedrijfjes en kleine industriële vestigingen fragmenteren aaneengesloten open gebieden. In Vlaanderen komen we stilaan tot de creatie van vage en vormeloze interstedelijke zones met een onbepaald karakter. Ze missen elke coherente ruimtelijke structuur en identiteit. Ze behoren noch tot de stad, noch tot het dorp. Het gaat om vage tussenvormen, met alle ruimtelijke ordenings- en mobiliteitsproblemen vandien. We moeten die ontwikkeling bestrijden.

Als we over een inclusief beleid spreken, moeten we vooral in het oog houden dat het stedelijk beleid zich over meerdere departementen uitstrekt. Er zijn nog vele andere aspecten die in rekening moeten worden gebracht : veiligheid, migranten, mobiliteit, ruimtelijke ordening, huisvesting, enzovoorts. Daarom is het van groot belang dat de Vlaamse regering een nieuwe stap zet. De voorliggen-

de beleidsbrief voor stedelijk beleid is een zeer goed analyse-instrument. Hij bevat een aantal concrete beleidsinstrumenten, vooral op sociaal vlak. Hij blijft echter erg beknopt over alle andere beleidsaspecten die met stedelijk beleid te maken hebben. Die moeten volgens ons even goed worden uitgewerkt als het sociale aspect. Anders dreigen we ons doel voorbij te schieten.

In het verleden is al te vaak gezegd dat steden teveel klagen en zich als probleemgebieden voordoen. Dat is onder meer te wijten aan het feit dat ze zich vaak als bedelaars moeten vermommen. Ze moeten hun problemen in de verf zetten om de gunsten van de administraties en de regering te verwerven, en het manna over zich te zien neerdalen. Ik vind dat we die periode definitief moeten afsluiten. Het Sociaal Impulsfonds is het beleidsinstrument om dat te realiseren.

We moeten ons goed bezinnen over de andere betrokken beleidsdomeinen. Eén ervan is de huisvesting, die gelukkig tot uw bevoegdheden behoort. Ik weet dat u er aandacht aan besteedt. Het verbaast me dan ook enigszins dat concrete maatregelen uitblijven, bijvoorbeeld ter bestrijding van de gettovorming. In het Antwerpse hebben verschillende grote huisvestingsmaatschappijen hierover meermaals aan de alarmbel getrokken. Volgens hen waren er misschien geen nieuwe algemene maatregelen noodzakelijk, maar wel maatregelen inzake objectieve toewijzingscriteria.

De geldende inkomenscriteria leiden regelrecht naar nieuwe gettovorming. Die loopt niet enkel langs etnische lijnen, maar vindt ook plaats in de sociale betekenis van het woord. Sociale huisvestingskredieten zijn natuurlijk erg belangrijk, maar daarnaast moet dringend werk worden gemaakt van het beleid van de huisvestingsmaatschappijen. Dat moet naar een evenwichtige bewoning leiden, zeker voor de grote wooncomplexen. Ik hoop dat u daarop vlug een concreet antwoord geeft. Ik begrijp dat we moeten vermijden om de kwalen van het verleden over te nemen, zoals het arbitraire karakter van de toewijzingen. Het stedelijk beleid moet er echter rekening mee houden dat die concentratie- en gettovorming erg bedreigend is. Die bedreiging is een reëel sociaal fenomeen, dat ook in de beeldvorming van de mensen aanwezig is.

Ik ken nieuwe wooncomplexen die zijn gebouwd met kredieten van Domus Flandria. Door de correcte toepassing van de bestaande criteria wordt daarvan op dit ogenblik veertig tot vijftig percent toegewezen aan migranten. De rest gaat naar mensen met een precaire sociale situatie. Zo maken we een nieuwe en bijzonder explosieve sociale cocktail, wat we in ieder geval moeten vermijden. We mogen daarbij niet vervallen in algemene regelgeving die de goede regels met criteria zou veranderen. We moeten

Van Peel

de soepelheid hebben tijdig in te grijpen, als het probleem zich voordoet.

Ten slotte, mijnheer de voorzitter, wil ik erop wijzen dat het stedelijk beleid moet worden gediversifieerd, zoals we al meerdere malen hebben vastgesteld. Het gaat niet alleen over de grote steden Antwerpen, Gent en Brussel. Het gaat ook over middelgrote steden en over probleemgebieden in kleinere kernen. Er doen zich daar dezelfde problemen voor als in de stad. Bovendien verschillen die problemen overal. Ik wil dan ook een oproep doen om het beleid te diversifiëren. Een vergelijking tussen Gent en Antwerpen maakt dit duidelijk. Voor de Gentenaars is de huisvestingssituatie en de buurtsituatie prioritair, omdat deze veel schrijnender is dan in Antwerpen. Ze vragen hiervoor dan ook een inspanning van de regering. In Antwerpen blijft de historische schuldenlast zwaar op ons drukken. Ik zou het betreuren dat de goedkeuring van het Sociaal Impulsfonds betekent, dat extra budgettaire inspanningen voor die steden niet meer bespreekbaar zijn. De inspanningen moeten anders worden georiënteerd : voor Antwerpen wellicht een ingrijpen in de schuldenlast, voor Gent meer aandacht voor huisvesting. We moeten stappen durven zetten en de gelegenheid aangrijpen om er hier of, als dat niet mogelijk is, in de commissie over te spreken. Het is van wezenlijk belang dat niet alleen u de bekommernissen van dit parlement overmaakt aan uw collega's in de regering, maar dat we zelf met de minister van Openbare Werken en niet in het minst met de minister van Financiën rechtstreeks een gesprek kunnen voeren. Anders blijven we praten via tussenpersonen. Mijnheer de minister, moeten we misschien voorstellen dat u een absoluut vetorecht krijgt voor het stedelijk beleid ? De politieke haalbaarheid hiervan lijkt mij bijzonder klein. Ik zou dan ook liever hebben dat het op deze manier gebeurt. (*Applaus bij de CVP en de SP*)

De voorzitter : De heer Beysen heeft het woord.

De heer Ward Beysen (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik kan mij grotendeels terugvinden in het betoog van de heer Van Peel. Voor sommigen zal dat raar klinken, voor anderen niet. Mijnheer Candries, uit mijn mond klinkt dat natuurlijk Antwerps, maar het is niet zo bedoeld.

Ter inleiding wil ik onderstrepen dat we ons in het ootje genomen voelen bij de bespreking van deze beleidsbrief. Er was een duidelijke afspraak dat bij dit debat ook een aantal andere bevoegde ministers aanwezig zouden zijn. Ik denk aan de minister van Openbare Werken en Ruimtelijke Ordening, en niet in het minst aan de minister van Financiën en Begroting. De heer Peeters vertegenwoordigt de regering hier alleen. Dat maakt hem misschien sterker. Mijnheer de minister, aansluitend op de toe-

spraak van de heer Van Peel houdt dit in dat u als het ware – en ik durf het woord in dit halfroond bijna niet uit te spreken – over volmachten kan beschikken met betrekking tot de stedelijke aangelegenheden. Ik hoop dat u dat kunt waarmaken. U zal wel inventief genoeg zijn om het woord volmachten te vervangen door een ander woord. U begrijpt wel wat ik bedoel.

Ik wil in mijn toespraak vier aspecten behandelen : de problematiek van de grote steden in het algemeen, het belang van de stad in de regio, het mobiliteitsvraagstuk binnen het stedelijk beleid en tenslotte enkele toelichtingen bij de beleidsbrief.

Ik wil eerst en vooral verwijzen naar de Habitat II-conferentie in Istanbul. Enkele weken voor de conferentie was ik zelf in Istanbul. Ik heb de voorbereidingen gezien en daar enkele bedenkingen bij gemaakt. Als we het hebben over de problematiek van de steden op wereldvlak, is er sprake van een dualiteit. Aan de ene kant is er de enorme groei en explosie van steden in de derde-wereldlanden of beter de landen in ontwikkeling. Istanbul zelf is daarvan een voorbeeld : op twintig jaar tijd is deze stad uitgegroeid tot een wereldstad met meer dan vijftien miljoen inwoners.

Aan de andere kant worden de zogenaamde welvarende staten geconfronteerd met het fenomeen van de stadsvlucht. We moeten ons hier ernstig over bezinnen. Onze steden vormen een aantrekkingspool voor kansarmen en alleenstaande jongeren met een laag of geen inkomen. De armoede rukt steeds verder op in onze steden. Op die manier kost deze problematiek de gemeenschap handenvol geld.

We worden nog met een ander probleem geconfronteerd : de vrijwaring van de concurrentiekracht van onze steden in Europees perspectief. Het is tijd om een knipperlicht te laten branden met het oog op de inspanningen die worden geleverd in de ons omringende landen : Randstad in Nederland, het Ruhrgebied in Duitsland en Rijsel in Frankrijk. Vooral Rijsel spreekt met zijn communauté urbaine tot de verbeelding. We moeten de concurrentiepositie van onze steden vrijwaren tegenover de maatregelen ten gunste van de stadsontwikkeling in de ons omringende landen. Tot nu toe is er van een signaal op dat vlak geen sprake.

Het is onze taak om de bevolking ervan te overtuigen dat de problematiek van de stad en de stedelingen iedereen aanbelangt. Die problematiek is meer dan de problematiek van de kansarmoede en de achterstelling. Een stad heeft veel belangrijke troeven, vooral op economisch vlak, die van enorm belang zijn voor het ruime hinterland. Het staat als een paal boven water, dat als het slecht gaat

Beysen

met een stad, het vroeg of laat ook slecht gaat met het hinterland.

Een aantal kentekens worden duidelijk. De voogdijoverheid – u dus, mijnheer de minister – draagt hierin een verpletterende verantwoordelijkheid. Een van de grote knelpunten is de financiële draagkracht van de steden. Uit de brochure van de Vereniging van Belgische steden en gemeenten leid ik af dat er sprake is van een achteruitgang van de financiële toestand van onze steden en gemeenten. Het gaat niet alleen om de grootste steden maar ook om een aantal belangrijke centrumsteden. Vooral de situatie van Antwerpen springt in het oog. Ik wil hier een pleidooi houden voor een schuldherschikking voor deze stad. Dat is nieuw uit de mond van een liberaal. Vele jaren hielden we ons hierover gedeisd, om verschillende redenen. Ik stel vast dat Antwerpen vanaf 1989 heel strikt de maatregelen die door de Vlaamse regering werden opgelegd, heeft opgevolgd en nageleefd. Het wordt tijd dat de Vlaamse regering een tegenprestatie stelt. Het laat een wrange smaak na dat de Vlaamse regering weigerde een bescheiden schuldherschikking van 275 miljoen frank toe te kennen. Dat is onbegrijpelijk : de opgelegde maatregelen worden consequent gerespecteerd terwijl die schuldenlast elke beleidsruimte wegneemt.

Ik voel er niet veel voor om mijn politiek leven te slijten als een schuldendelger zonder beleidsperspectief. Op een begroting van 36 miljard frank betalen wij jaarlijks op 6 miljard 250 miljoen frank als schuldafflossing en dat zal zo doorgaan tot in het jaar 2016 of 2018. Een volgende generatie politici zal een gat in de lucht springen en versteld staan over de massa beleidsruimte die vrijkomt na de laatste schuldafflossing. Ondertussen is de huidige generatie politici met niets anders bezig dan het aflossen van die schuld. Ze kunnen zich niet profileren als grote figuren omdat ze geen middelen hebben om tegemoet te komen aan de grootste noden van de stad. Dit moet duidelijk worden gezegd opdat iedereen zijn verantwoordelijkheid zou nemen. Ik pleit voor een betekenisvolle inspanning van de Vlaamse regering, want een fundamentele schuldherschikking is nodig om de nodige beleidsruimte vrij te maken.

Anders haalt ze zich een verpletterende verantwoordelijkheid op de hals. Na elke verkiezingsuitslag wordt verklaard dat Antwerpen een democratisch deficit meemaakt, en dat er zelfs bijna geen democratie meer is. Ik ervaar dat anders. Ik maak me al eens de bedenking dat er in Antwerpen eerder te veel democratie is, maar dat kan het onderwerp zijn van een ander debat.

Met maatregelen om de democratie te bevorderen, moet men niet aankomen op de vooravond van de verkiezingen of de dag erna. We hebben nu de kans om het nodige te

doen. Er is wel degelijk behoefte aan. Overigens heeft niet alleen Antwerpen een probleem. Daarstraks zei ik al dat het op termijn ook in de omgeving en het achterland slecht zal gaan, als de stad er slecht aan toe is. Er is nood aan een nieuwe solidariteit tussen de betrokken steden en gemeenten.

Sommigen beweren dat de steden op dit moment geen echte centrumfunctie meer vervullen, omdat de randgemeenten door hun groei meer mogelijkheden hebben gekregen, en zelfs zaken hebben gerealiseerd die niet tot hun eigenlijke taken behoren. Dat de stad niet meer nodig zou zijn, is echter zonder meer een valse voorstelling. De regio rond een grootstad is immers totaal afhankelijk van de ontwikkeling van het kerngebied. Ons niet onaanzienlijke welvaartspeil wordt er in belangrijke mate door bepaald. Een grootstad bewerkstelligt drie essentiële zaken voor haar regio : de ruimtelijke integratie van de arbeidsmarkt, het fiscaal inkomen in de woongemeenten en de inkomensstroom vanuit de kern naar de gemeenten – en daarmee ook de bloei van de lokale handel en diensten.

De voorzitter : De heer Van Peel heeft het woord.

De heer Marc Van Peel : De heer Beysen haalt terecht het thema van de schuldherschikking aan. Dat is iets typisch om rechtstreeks met de minister-president en de minister van financiën een debat over te voeren. Daar zal minister Peeters het mee eens zijn. Het debat wordt op vele plaatsen gevoerd, maar niet in het Vlaams Parlement. Ook het Vlaams Parlement heeft haar budgettaire problemen en ook de Vlaamse Regering heeft haar doelstellingen. Het debat over wat wel en niet kan, moet evenwel rechtstreeks met de betrokken ministers worden gevoerd.

De voorzitter : De heer Beysen heeft het woord.

De heer Ward Beysen : Mijnheer Van Peel, ik denk dat die vraag inderdaad meer dan ooit aan de orde is. We kunnen er niet meer onderuit, ongeacht de uitkomst van dit gesprek. U kent ons pleidooi. We hebben hier gemeenschappelijke belangen te verdedigen. Via de confrontatie moeten we duidelijkheid scheppen. Deze boodschap maken we ter gelegenheid van deze discussie over aan de minister en aan de voltallige Vlaamse regering.

Ik wilde het ook nog hebben over het mobiliteitsaspect. Ik had gehoopt dat de minister van Openbare Werken hier aanwezig zou zijn. Dat is echter niet het geval, en ik zal dit onderwerp bijgevolg op een ander moment behandelen. Alleen beklemtoon ik hier dat de stadsvlucht en de groei van het suburbane gebied heel wat mobiliteit heeft gegenereerd, met alle daaruit volgende problemen.

Beysen

Mijnheer de voorzitter, ik zal me vooral beperken tot een aantal vragen aan de minister betreffende de beleidsbrief die hij naar voren heeft gebracht en die we reeds ettelijke maanden geleden hebben besproken in de commissie. Ik stel deze vragen nu omdat ik verwacht dat de minister straks in zijn antwoord zal verklaren dat hij de gelegenheid heeft gehad om zijn beleidsbrief verder uit te diepen, ondermeer door een aantal zaken aan te kaarten bij zowel de andere regeringsleden als mensen uit het veld en ook vooral bij vertegenwoordigers van lokale besturen. Graag zou ik weten hoe ver het met de uitdieping van die beleidsbrief staat.

Mijn vragen hebben betrekking op een aantal aspecten van de beleidsbrief die me zijn opgevallen. U hebt het terecht over het stedelijk draagvlak en vooral dan over uw intentie dit te vergroten. Ik juich dit toe. In dit verband brengt u het beeld van de stadsgewesten voor ogen. Laten we het nu niet hebben over de vraag of deze nu stadsgewesten moeten worden genoemd of iets anders. Ik zou echter wel willen weten of er op dat vlak een aantal initiatieven door u worden genomen. Ik meen te weten dat dit wel het geval is. Hoe ver staat u met de ontwikkeling van dat idee, dat ons niet los moet laten?

Inzake het leefmilieu in de steden zegt u in uw beleidsbrief dat u zwaar – met de nadruk op zwaar – wenst te investeren in de groenaanleg. Ik zou daar graag iets van beginnen te zien. Ook zou ik graag weten welke specifieke kredieten hiertoe werden gereserveerd. Dit is immers een zaak die me zeer na aan het hart ligt.

Inzake het KMO-beleid stuurt u aan op een verbeterde opleiding voor voornamelijk migranten-ondernemers. Ik heb hierbij toch een vraag en dat is niet omdat de heer Dewinter nu binnenkomt. Ik ben van mening dat u dat accent niet op die wijze mag leggen. Wat mij, en niet alleen mij opvalt, is de feitelijke vaststelling dat het vooral de autochtone ondernemers en zelfstandigen zijn die de steden ontvluchten. De klemtoon moet anders liggen. U zult het hopelijk met me eens zijn dat precies die middenstanders een belangrijke bijdrage leveren qua sociale ontmoetingspunten in onze centra.

Wat me de laatste weken ook nogal verontrustte was de publikatie van de resultaten van het onderzoek uitgevoerd door professor Kesteloot. Hij kwam namelijk tot de conclusie dat er in Vlaanderen 128 zogenaamde achtergestelde buurten te vinden zijn. De minister verklaarde toen dat hij zich op deze resultaten wenste te baseren om de extra middelen voor het stedelijk beleid terecht te doen komen bij degenen die ze het meest nodig hebben. Dit staat natuurlijk in verband met het Sociaal Impulsfonds. Ik wil aan het slot van mijn betoog echter nogmaals benadrukken dat, hoewel de stedelijke problematiek met zijn

verpaupering en marginalisering een oud zeer is, dat uiteraard kritisch en op de voet moet worden gevolgd, men de aandacht toch niet te veel mag richten op die kansarmoede en die achterstelling. We moeten ook eens het lef hebben om de stad positief in beeld te brengen om de aantrekkingskracht van de steden op een positieve manier naar voren te brengen.

Het is niet prettig wanneer men voortdurend wijst op die achterstelling en kansarmoede. Ik ben er helemaal niet blind voor, maar ik protesteer wanneer men de situatie als nieuw probeert voor te stellen. De steden hebben daar altijd al in min- of meerdere mate mee te maken gehad. Het is niet denkbeeldig dat men een verkeerde indruk krijgt van de mogelijkheden van een stad, wanneer voortdurend het accent wordt gelegd op de kansarmoede.

Ik besluit mijn tussenkomst met de vaststelling dat de invulling van het stedelijk beleid nog altijd op zich laat wachten. Het is dan ook de hoogste tijd dat de Vlaamse regering ter zake kleur bekend. (*Applaus bij de CVP, de SP en de VLD*)

De voorzitter : De heer Van Wallendael heeft het woord.

De heer Tuur Van Wallendael (*Op de tribune*) : Voorzitter, minister, geachte collega's, ongeveer veertig jaar geleden begon Abbé Pierre met wat l'insurrection de la bonté werd genoemd. Vandaag kunnen we echter alleen maar vaststellen dat deze insurrection is mislukt. Individuele en groepsacties hebben weliswaar iets losgeweekt, maar wat de grond van de zaak betreft, met name de verbetering van de situatie van de allerarmsten in de steden, staan we zo goed als nergens.

Een paar jaar geleden was ik in de maand januari te gast in een regeringsgebouw in Washington DC. We bevonden ons op een bepaald moment in het souterrain. Toen we door het venster keken, zagen we tot onze grote verbazing iemand liggen die blijkbaar al geruime tijd dood was. De lokale ambtenaren keken er niet eens meer van op. Wellicht vriezen de kansarmen bij ons nog niet dood, maar de situatie is niettemin ernstig.

Dergelijke excessen zijn onder meer het gevolg van de bijna ongecontroleerde groei van de grootsteden. Blijkbaar gaat die evolutie gepaard met een verschuiving van het waardenpatroon. In een, weliswaar niet meer zo recent, rapport van de Unesco las ik een prognose waarin werd gesteld dat in het jaar 2000, één aardbewoner op twee in een stedelijk gebied zou wonen. In het licht van de situatie op een continent zoals Afrika, is dat een ontvutsende vaststelling. In Europa, de wieg van de stedelijke beschaving, heeft de graad van verstedelijking waarschijnlijk bijna een maximum bereikt. Maar we worden niettemin geconfronteerd met een aantal andere verschijnselen zoals de exodus van de kernstad naar de rand.

Van Wallendael

We hebben voor het fenomeen nog niet eens een woord ; we spreken van verstedelijking of verloedering. Beide woorden benaderen die ongecontroleerde verschijnselen, waarop we tot nu toe geen vat krijgen. Het aangename van deze beleidsbrief is dat hij de problemen onderscheidt en daarmee een eerste stapje in de goede richting zet. In Vlaanderen hebben we het iets gemakkelijker op dat gebied ; in Gent is er nog heel wat ruimte en de bevolking ontvlucht de stad nog niet, in Antwerpen ontbreekt het aan ruimte en is de stadsvlucht groot met alle gevolgen vandien voor, ondermeer, de stedelijke financiën. Er doet zich ook een mentaliteitswijziging voor. De heer Lauwers zou het ongetwijfeld met me eens zijn dat we vandaag nog nauwelijks kunnen spreken van een Brasschatenaar. Dit begrip moet opnieuw worden gedefinieerd. De Brasschatenaar als de inwoner van Brasschaat die uit Brasschaatse ouders stamt, wordt schaars. Dit soort van Brasschatenaars verdwijnt stilaan. Voor de inwoner van Aartselaar bestaat er zelfs geen term meer, zij het dat we ze Antwerpenaar noemen. Misschien noemen ze zichzelf wel Aartselarenaar, daarover kunnen we wellicht de heer Vanden Abeele raadplegen. In dat klimaat ontstaat, wat ik – met een knipoogje naar een bekend Vlaamse komiek – de homo urbanus zou noemen. Het is een vrij complex individu en we hoeven niet om ons heen te kijken, want we zijn het allemaal, zij het dan met individuele nuances. Vlaanderen is zo klein dat we er op elkaars schoot zitten. Dit type van mens komt volkomen tot zijn recht in een klimaat van debat en confrontatie, ook van ontmoeting en verdraagzaamheid. Door zo dicht op elkaar te leven, maar ook door de zich permanent wijzigende economische, sociale, religieuze en culturele situatie, wordt dat in de hand gewerkt. De tientallen verhoudingen waaraan we allen onderhevig zijn, veranderen voortdurend. Het eigenaardige is dat het hele stedelijke gebeuren nog steeds een grote aantrekkingskracht uitoefent, niet in het minst op de meest creatieve groepen van onze bevolking. Maar tegelijk rijzen er in het stedelijke leven ook enorme aanpassingsproblemen en Vlaanderen vandaag krijgt daarvan ook zijn deel. Er zijn trouwens meerdere modellen van stedelijke aanpassing mogelijk ; er is niet één bepaalde aanpassingsmethode waarmee we de stad kunnen aanleren. Ik wil wel hun verschillende benamingen even citeren, ik doe dat overigens graag omdat ze in de diverse fracties telkens weer voor zenuwachtigheid zorgen. Ik denk aan woorden als integratie, assimilatie, melting-pot, auto-segregatie, vreedzame samenleving, onverschilligheid, haat, al dan niet gewelddadige uitdrijving van vreemde groepen en/of individuen. Hiermee wordt telkens gerefereerd aan het aanpassingsprocédé waarmee we zouden moeten leren leven. Gemakkelijk is dat uiteraard niet. Ik denk dan vooral aan de jongste migranten die uit ver afgelegen rurale gebieden afkomstig

zijn. De oudere migrantengroepen waren ook van het platteland afkomstig, maar dan uit dichterbij gelegen Europese landen. Deze mensen worden geconfronteerd met een wereld die ze niet kennen en die ook van ons een groot aanpassingsvermogen vereist. Als een Bruggeling of een Hasselaar – en in Antwerpen kunnen we daarover meespreken – naar Antwerpen komen wonen, dan vergt dat van hen een hele aanpassing. Maar als een Oostturkse boer of een Berber-herder naar Antwerpen komen wonen, is de geverge aanpassing van een heel andere en grotere dimensie. De man of vrouw staat als het ware dagelijks onder een cultureel spervuur. Dat moet een vreselijke belevenis zijn. Hij of zij weet niet op welk been te dansen. De meest voor de hand liggende zaken als taal, kleren, eten, en zelfs de goden, kunnen aanleiding geven tot onzekerheid, ridiculisering en schaamte, niet in het minst ten aanzien van hun kinderen en van hun kleinkinderen die zich natuurlijk wel in die stad thuis voelen. Van die man of vrouw wordt dus een enorm aanpassingsvermogen gevraagd.

Denk maar aan de verhouding man-vrouw in ons grootstedelijk klimaat en de verhouding man-vrouw in een islamitisch dorp. Een ontmoeting tussen die twee soorten van relatie kan niet eenvoudig zijn. De grootstedelijke waarden, in het algemeen, kunnen traumatiserend inwerken op de islamitische of andere culturen. Een maatschappij waarin de rol van televisie zo overdonderend is, waar niet-godsdienstig onderwijs wordt gegeven, waar de reclamegestuurde consumptie overheerst, moet des duivels of erger zijn voor mensen uit een andere cultuur. De moderne stad trekt een aantal mannen en vrouwen aan en bevrijdt hen van strenge patriarchale normen. Dat kan een succes zijn en niet zelden is het dat ook. Het gevaar voor mislukkingen en ontgoochelingen is evident. Tegelijk werkt de komst van die vreemde groepen dagelijks verrijkend voor mij en mijn onmiddellijke omgeving. We hoorden gisteren van de heer Dewinter dat dat niet voor iedereen geldt. Een stedelijke cultuur is voortdurend in verandering. Vreemde volkeren spelen daar een enorme rol in. Zij zijn voor mij een bron van verrijking en plezier.

Het is onze plicht in die wirwar een sociale rechtvaardigheid in te bouwen. Deze beleidsbrief doet dat. Hij spoort een aantal kankers op en tracht deze te verhelpen. De schuldenproblematiek is in een stad zoals Antwerpen een ramp. De normale politieke actie wordt er door verlamd. Daarop volgt de verloedering van het stedelijke milieu. De kostprijs van het mobiliteitsprobleem, de jeugd- en andere delinquentie, het drugsprobleem en ook zaken die dichterbij onze sfeer liggen, zoals smeergeld en fraude worden in stand gehouden door de stedelijke markt. Het cliëntelisme kent een concentratie in de steden. En u kent het urbanisatieprobleem. Wat belangrijk is, is dat we militant blijven voor meer verdraagzaamheid en tegen uitslui-

Van Wallendael

ting. Dit alles staat punt voor punt in deze beleidsbrief. Bij alles wat we ondernemen, moeten we ook nog rekening houden met het feit dat onze steden eigenlijk stadjes zijn. Voor een Antwerpenaar is het een harde dobber om toe te geven, maar Antwerpen staat toch maar 41ste of 42ste gerangschikt op de lijst van grote steden van Europa. Wat daar gebeurt, maakt wel deel uit van een planeaire ontwikkeling. Die evolutie is moeilijk in woorden te vatten. De karakteristieken ervan zijn dubbel en tegengesteld. Aan de ene kant zien we een aanzet van éénmaking in de gedragingen. Wie ook naar Antwerpen komt, zal zich geleidelijk aan gedragen zoals de meerderheid. Er treedt een éénmaking op in gezondheid, taal, arbeidsrelaties, kleding, voeding en familiale waarden. Dit tot grote ergernis soms van de inwijkelingen. De gastbeschaving is sterker en overheerst hun eigen gedrag. Aan de andere kant bieden de steden juist de mogelijkheid van een zeer ruime verscheidenheid in levensstijlen. In kleine gemeenschappen wordt die moeilijker aanvaard.

In de zestiende eeuw zei Pirenne : les Pays-Bas sont la banlieue d'Anvers. De huidige evolutie is anders, gelukkig maar. De rol van de steden is veranderd. We hebben weinig vat op de verschrikkelijke ontwikkeling die zich voordoet. De gegevens van de beleidsbrief moeten nauwgezet, punt voor punt, verder worden uitgewerkt. Ik ben het met de heren Beysen en Van Peel eens dat de hele Vlaamse regering, en niet alleen minister Peeters, daarvoor verantwoordelijk is. (*Applaus bij de CVP en de SP*)

De voorzitter : De heer Dewinter heeft het woord.

De heer Filip Dewinter (*Op de tribune*) : We betreuren het een beetje dat het vandaag gevoerde debat werd afgesplitst van het debat over het Sociaal Impulsfonds, het SIF, dat voor enkele weken werd gevoerd. Toen al hadden we de indruk dat de kar voor de paarden werd gespannen. Het ware beter beide debatten te koppelen. Het SIF, waarvoor heel wat middelen worden vrijgemaakt, kan volgens ons enkel volgen op een uitgewerkt grootstedelijk beleidsplan. Nu zijn de middelen al goedgekeurd, maar moet het debat over de beleidsprioriteiten nog worden gevoerd.

Ik zal onze kritiek op het SIF vandaag niet herhalen. Deze komt nochtans wel grotendeels overeen met onze kritiek op het voorgestelde grootstedelijk beleid, dat wordt gereduceerd tot een kansarmoedebeleid. Eergisteren woonde ik een vergadering van het Comité 2060 bij. 2060 is het postnummer van een aantal Antwerpse wijken, zoals Stuivenberg en Seefhoek. De bewoners van deze wijken ventileerden op deze vergadering hun ergernis over het feit dat ze steeds opnieuw het etiket kansarm of achtergesteld krijgen opgeplakt. Deze mensen worden het langzaam maar zeker beu om telkens opnieuw als een

soort marginale groep te worden omschreven. De grootstedelijke problematiek moet op een andere manier worden benaderd en mag niet worden verengd tot kansarmoede.

Er is kansarmoede, en het recente rapport bewijst dat. Er is echter meer dan dat. Een aantal ideologische taboes verhinderen u blijkbaar te praten over een aantal reële problemen van de grootsteden. Ik denk aan de toevloed van niet-Europese vreemdelingen en de stijgende criminaliteit, die daar misschien niet rechtstreeks uit volgt, maar er toch mee is verbonden. Men kan niet ontkennen dat 40 percent van de criminaliteit in Antwerpen door vreemdelingen wordt gepleegd terwijl deze vreemdelingen slechts 10 tot 12 percent van de bevolking uitmaken.

Daar bestaan allerlei redenen voor. Dit wil niet zeggen dat ik het eens ben met de heer Beysen die ooit zei dat de vreemdelingen het crimineel gedrag met de moedermelk hebben meegekregen. Dat zou pas werkelijk een racistische uitspraak zijn.

De heer Ward Beysen : Dat ontken ik.

De heer Filip Dewinter : U hebt dit wel degelijk gezegd. Men heeft u hiervoor overigens sterk aangevallen. Ik zou een dergelijke uitspraak nooit durven doen. Wij kunnen echter niet ontkennen dat er in de vreemdelingengemeenschap meer criminaliteit is dan in onze eigen gemeenschap. De oorzaken hiervan zijn onder meer de werkloosheid, het zich hier niet thuis voelen en het cultureel tussen wal en schip vallen. Op dit vlak voert de huidige regering een struisvogelpolitiek.

Mijnheer de minister, u kunt beweren dat de bestrijding van de criminaliteit en het vreemdelingenbeleid niet tot uw bevoegdheid, maar tot de bevoegdheid van de federale regering behoren. Daarom pleiten wij ook voor een ambt van minister van Grootstedelijk Beleid. Deze minister zou niet alleen bevoegd zijn voor het kansarmoedebeleid, maar zou eveneens beslissingen kunnen nemen in verband met materies die eigenlijk tot de bevoegdheid van andere ministers behoren. Op die manier kunnen de problemen op het vlak van het grootstedelijk beleid, de bestrijding van de criminaliteit en het vreemdelingenbeleid worden aangepakt. Ten gevolge van ideologische taboes sluit u echter de ogen voor een aantal reële problemen in de grootsteden.

In uw beleidsbrief lees ik dat het de bedoeling is om de opkomst van antidemocratische krachten te verhinderen. In een beleidsbrief is een dergelijke vermelding storend en ongepast. Het is overigens duidelijk wat u hiermee bedoelt. Het is namelijk de bedoeling om een aantal wijken die in het verleden fout hebben gestemd, politiek te omkaderen, zodat deze mensen opnieuw op het juiste multi-

Dewinter

culturele pad worden gebracht, in de hoop dat ze tegen de volgende verkiezingen tot betere inzichten zullen komen.

Hiervoor worden veel middelen uitgetrokken. Aan de hand van een aantal VFIK-plannen uit het verleden heb ik onderzocht welke functies er in deze wijken bestaan. De opsomming ervan is bijna komisch te noemen. Zo zijn er – en ik citeer : buurtwerkers, projectleiders, multiculturele coördinatoren, straathoekwerkers, participatieorganisatoren, basis- en netwerkers, multidisciplinaire terreinwerkers, wrevelagenten, interculturele teamwerkers, wijktoezichters, welzijnsbemiddelaars, paraprofessionele begeleidingstherapeuten, gedecentraliseerde werkers, taalbemiddelaars, pleintoezichters, schoolpoortgespreksleiders, basisschakelaars, ervaringsdeskundigen enzovoort.

Het geld van de burgers wordt dus besteed aan allerlei politieke commissarissen te veel om op te noemen. Hun enige doel is zich te positioneren op de straathoeken van deze wijken. Daar klampen ze iedere bewoner aan om hem te overtuigen van het grote heil van het multiculturele project van bepaalde organisaties en politieke partijen. Daar heb ik het echter moeilijk mee.

De schuldenproblematiek is een ander probleem. Ze komt in uw beleidsbrief amper aan bod. De Vlaamse regering laat ter zake nogal wat steken vallen. Het is spijtig dat minister Demeester-De Meyer hier vandaag niet aanwezig is. Binnen haar bevoegdheden ligt een van de mogelijke oplossingen voor de grootstedelijke problematiek, namelijk de mogelijkheid tot schuldenherschikking. Een recent voorstel van het Antwerpse schepencollege om die schulden een klein beetje te herschikken, wat enorme budgettaire mogelijkheden zou creëren, was zeggezegd onuitvoerbaar. Conform een aantal strenge maatregelen verplicht de Vlaamse regering de stad Antwerpen om haar schulden verder af te betalen.

Ik vind dit erg spijtig. De Vlaamse regering zou een grotere bereidheid moeten tonen om die schuldenproblematiek aan te pakken, en zo de zware last van de afbetalingen te verlichten. Dit geldt ook voor een aantal andere steden in Vlaanderen, die momenteel geen enkele ruimte hebben om in een probleemwijken de noodzakelijke bijkomende investeringen te verrichten. Het Sociaal Impulsfonds zal daar weinig aan veranderen.

– *De heer Francis Vermeiren, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.*

Men spreekt in dit verband over verschillende bedragen. Voor de stad Antwerpen hoor ik een bedrag van 3 miljard frank, gespreid over een periode van vier tot vijf jaar. Dit lijkt veel, maar ik heb er mijn bedenkingen bij. Vergelijken met een aantal grote vastgoedprojecten in Antwerpen is 3 miljard frank eigenlijk een peulschil. Het Astrid

Plaza Hotel aan het Astridplein zal ongeveer 2 miljard frank kosten. Op het De Coninckplein is er een project van Chinese investeerders om in de oude garage Permeke een aantal Chinese – en ook andere – bedrijven in te huisvesten. Ook dit is op ongeveer 2 miljard frank begroot.

Deze cijfers tonen overduidelijk aan dat de bedragen van het Sociaal Impulsfonds niet zo hoog zijn als wel eens wordt gedacht.

De voorzitter : De heer Decaluwé heeft het woord.

De heer Carl Decaluwé : De manier waarop de heer Dewinter dit probleem beschrijft, is nogal eenzijdig. Hij verwijst voortdurend naar de grootstedelijke problematiek. De ondertitel van de beleidsbrief luidt als volgt : naar een verbetering van de leef- en woonomgevingskwaliteit van steden en achtergestelde buurten in Vlaanderen. Het gaat dus niet alleen over Antwerpen.

Bovendien koppelt u de problematiek aan de middelen van het SIF-plus. Nu we toch over Antwerpen praten, kunnen we het misschien ook even hebben over de projecten voor Domus Flandria. Een derde van het daarvoor beschikbare budget – 10 miljard frank – gaat naar Antwerpen. Ik noem dat geen peulschil.

Voor elke begroting die de minister heeft opgesteld, kan ik u zeggen welke financieringsmodaliteiten naar welke steden gaan.

De heer Dewinter geeft een eenzijdige en voor een stuk misleidende voorstelling van de toestand. De bedoeling van de minister is waarschijnlijk om geïntegreerd te werk te gaan. De financiering van de grootstedelijke problematiek behelst veel meer dan een koppeling aan het Sociaal Impulsfonds.

De voorzitter : De heer Dewinter heeft het woord.

De heer Filip Dewinter : Ik kan enkel opmerken dat zowel de minister als de regeringspartijen met veel enthousiasme hebben uitgepakt met het Sociaal Impulsfonds, en het hebben voorgesteld als het grote redmiddel voor de problemen in de grootsteden. Het ligt voor de hand dat ik Antwerpen beter ken dan Gent of Sint-Niklaas. Ik ben nu eenmaal zelf een Antwerpenaar.

Het voorbeeld dat ik heb aangehaald, is waarschijnlijk significant voor de andere Vlaamse steden. De SIF-middelen zijn niet fenomenaal groot en kunnen er niet voor zorgen dat de grootsteden van vandaag op morgen in paradijzen veranderen. De heer Decaluwé heeft het over een bedrag van 10 miljard frank voor Domus Flandria. Dit bedrag zal worden gespreid over een periode van drie jaar. De vraag naar sociale woningen is in Antwerpen enorm groot. Momenteel wachten ongeveer 8000 gezinnen op de toewijzing ervan. De gemiddelde wachttijden

Dewinter

lopen op tot ongeveer drie tot vier jaar. Bovendien zijn de bestaande woningen vaak in slechte staat.

De heer Carl Decaluwé : Mijnheer Dewinter, kent u de leegstandcijfers van de sociale woningen in Antwerpen ? Het door u geciteerde cijfer van 8.000 wachtende gezinnen, is niet correct.

De voorzitter : De heer Dewinter heeft het woord.

De heer Filip Dewinter : De centrale lijst die de aanvragen van de zes verschillende huisvestingsmaatschappijen verenigt, vermeldt op dit ogenblik 6.000 tot 8.000 aanvragen. Ik geef toe dat er hier en daar leegstaande woningen zijn, maar de kwaliteit van sommige ervan is abominabel. Ze staan aan de rand van de verkrotting. Ik hoef niet te verwijzen naar de sociale woningblokken van de Luchtbal tot de Rozemaai. Wie nog in deze wijken wil wonen, staat waarschijnlijk aan het randje van de armoede. De bewoners van deze wijken melden regelmatig problemen.

Het Vlaams Blok pleit voor een geïntegreerde aanpak van de grootstedelijke problematiek. Wij noemen het een Marshall-plan voor de grootsteden. Hierbij moeten in elk geval prioriteiten worden gesteld. De beperkte beschikbare middelen moeten worden geïnvesteerd in de steden die met de grootste noden hebben af te rekenen. In Vlaanderen gaat het om Gent, Antwerpen en uiteraard ook onze hoofdstad Brussel, waar we moeten samenwerken met de Brusselse regeringen.

Door het Sociaal Impulsfonds worden de middelen versnipperd over meer dan dertig verschillende steden en gemeenten. Dit is verkeerd, want het zou beter zijn ze te concentreren in de drie steden waar de nood het hoogst is.

Ten slotte pleit ik voor de uitvoering van één concrete maatregel, die ons geen frank kost en die onmiddellijk kan ingaan. Wij besteden inderdaad vrij veel aandacht aan het vreemdelingenprobleem omdat er een duidelijke relatie is tussen de verpaupering van de grootsteden en het toenemend aantal vreemdelingen. Het aantal kiezers dat onze partij in de grootsteden heeft, bewijst dat deze aandacht terecht is. Het aantal vreemdelingen neemt vandaag nog steeds toe, ook al bestaat er sedert 1974 een immigratiestop. Het merendeel van de vreemdelingen vestigt zich – uiteraard – in de grootsteden.

In de grootstad Antwerpen worden ongeveer 5.000 vreemdelingen per jaar ingeschreven. Daarvan zijn een 3.000-tal niet-Europees en een 2.000-tal Europese vreemdelingen, hoewel er sinds 1974 een immigratiestop bestaat. Ik vind het pijnlijk te moeten vaststellen dat men in deze stad een PINA-project, Project Integratie Nieuwkomers Antwerpen, lanceert. In plaats van de immigraties-

tromen naar de grootsteden af te remmen, moedigt men ze aan via de organisatie van projecten. Het eerste jaar slurpt dit project bijna al het geld van het Sociaal Impulsfonds op, zoals schepen Wellens in een groot interview met de Gazet van Antwerpen, in de commissie en in de gemeenteraad heeft verklaard. Er wordt meer dan een half miljard frank uitgetrokken voor een onthaalambtenaar, allerlei begeleiding via OCMW en RVA, sociale huisvesting en opvang van zogenaamde nieuwkomers. Men wil een groot huis bouwen voor allerlei vreemdelingenorganisaties, waarin men dan alle diensten kan onderbrengen en nieuwkomers kan opvangen, terwijl we al met immense problemen kampen. Er is een saturatie bereikt. Vol is vol. De grootsteden zitten eivol en bepaalde wijken zitten meer dan overvol. Dan is het meer dan absurd en zelfs waanzinnig om alle mogelijke niet-Europese vreemdelingen in dit land in de richting van de grootsteden te draineren.

Ik geef een paar cijfers. Sinds de fusie hebben 140.000 autochtonen Antwerpen verlaten en zijn er 50.000 vreemdelingen in de plaats gekomen. In 1970 telde Antwerpen nog 550.000 inwoners. Vandaag is dit cijfer net niet tot onder 450.000 gedaald. Gelukkig – tussen aanhalingstekens – dat die 50.000 nieuwe vreemdelingen erbij zijn gekomen, want anders haalden we zelfs de 400.000 niet meer. Hetzelfde probleem steekt de kop op in Gent. Zes percent van de oorspronkelijke bevolking heeft de stad verlaten en meer dan 10.000 vreemdelingen hebben zich in de negentiende-eeuwse stadsgordel van Gent gevestigd. In Brussel is het nog erger. Sinds de jaren '70 zijn 280.000 autochtonen uit de stad weggetrokken en kwamen er 170.000 vreemdelingen voor in de plaats. We mogen onze ogen niet blijven sluiten voor deze problematiek. Indien u dat wel doet, dan zal een soort etnisch proletariaat ontstaan, zoals in Sint-Joost-ten-Node en in Schaarbeek. Deze etnisch marginale groep revolteert en koestert een enorm grote wrevel. Het kan niet anders of die vulkaan barst ooit uit. Dan zal iedereen beweren dat men het niet heeft zien aankomen. Dat hadden we niet verwacht, zult u zeggen. Hoe kan dat nu ? We hebben er zoveel geld ingestoken via integratieprojecten... Dit is volop aan de gang ; het broeit. U hoeft zich echt niet te verwonderen over het feit dat deze zeer explosieve cocktail, die u via uw multiculturele waanideeën in die grootsteden aan de bevolking opdringt, tot explosie zal komen.

Wat we voorstellen, kost geen frank en kan onmiddellijk worden verwezenlijkt. De immigratiestromen naar die grootsteden moeten worden afgeremd en gestopt. Dit betekent een inschrijvingsstop voor alle steden en gemeenten waar meer dan vijf percent niet-Europese vreemdelingen wonen. Dat moet mogelijk zijn. Eertijds maakte de wet-Gol, die velen van u zelfs hebben goedgekeurd, het mogelijk dat men een inschrijvingsstop kon uitvaardigen,

Dewinter

wanneer er een tweederde meerderheid in de gemeenteraad was. Een vijftiental gemeenten rond Brussel, maar ook elders, hebben er destijds gebruik van gemaakt. Nu kan dit niet meer. De minister en de meerderheid zouden de goede impuls kunnen geven om een inschrijvingsstop mogelijk te maken in steden en gemeenten met meer dan vijf percent vreemdelingen. Ik hoop dat u daar oor voor hebt. Anders vrees ik dat u zeer grote problemen tegenmoetgaat en dat kan uiteraard niet de bedoeling van uw grootstedelijk beleid zijn. (*Applaus bij het VB*)

De voorzitter : De heer Van Vaerenbergh heeft het woord.

De heer Etienne Van Vaerenbergh (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, we hebben hier zopas vier sprekers uit de metro-pool Antwerpen aanhoord. Ze hebben hier ondermeer hun zorg voor die stad verwoord. Ik ben de eerste spreker die niet uit een grootstad, maar uit een kleine gemeente uit het Pajottenland afkomstig is. Ik wil mijn betoog niet zozeer vanuit een grootstedelijk perspectief opbouwen, maar wel de inhoud van de beleidsbrief zelf als vertrekpunt nemen.

Tijdens de bespreking in de commissie heb ik al gezegd dat volgens mijn partij dit een goede beleidsbrief is. In de commissie werd gezegd dat naast uw breedvoerige schets van de problemen, de oplossingen nogal magertjes uitvallen. Wij zijn echter van oordeel dat men geen concrete oplossingen kan formuleren zonder eerst zeer nauwkeurig de problemen onder de loep te hebben genomen. Ik onderstreep dat de problemen in onze dorpen en steden zich concentreren in twee soorten van gebieden. Enerzijds zijn er de problemen in de stedelijke gebieden ; dat behoeft geen uitleg. Anderzijds zijn er ook problemen in de dorpen, gelegen in de landelijke gebieden. Hun problemen zijn soms moeilijker te herkennen. Ook daar doen zich echter dezelfde problemen voor als in de steden. De problemen doen zich in mindere mate voor in die gebieden waar zich een uitdeining van de stad manifesteert. De mensen die de stad ontvluchten, en aan de rand van de stad gaan wonen, creëren er een aangename woonomgeving, met villa's in het groen. We moeten daarom ook aandacht opbrengen voor wat in die zeer landelijke gebieden omgaat, gezien er ook daar kansarmoede is.

Een derde opmerking betreft het Sociaal Impulsfonds. Ik heb in de commissie gesproken over de betutteling die in het decreet wordt verwoord. De Vlaamse regering, en de twee ministers – van Binnenlandse Aangelegenheden en Welzijn – gedragen zich als twee bemoeizieke schoonmoeders, die onderzoeken wat er op lokaal vlak met de gelden gebeurt. Ik handhaaf mijn kritiek. Ik wil dat hier ook herhalen. We moeten ernaar streven om onze lokale

besturen volwaardig te laten functioneren. Ze moeten hun taken ten volle kunnen opnemen. Ik moet hier wel erkennen dat een gedeelte van de vrees die ik toen heb verwoord, werd weggenomen. Ik herinner me wat u zelf hebt verklaard – of hebt laten voorlezen – tijdens de algemene vergadering van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten. Daar hebt u zich er uitdrukkelijk toe verbonden om de desbetreffende administratieve rompslomp tot een minimum te beperken. Ik vraag u om de administratieve betutteling van de gemeenten – en vooral van de gemeenten die geen gelden uit het SIF-fonds zullen ontvangen – tot een minimum te beperken.

Een vierde opmerking betreft de beperkte aandacht voor Brussel in dit dossier. Ik wens daar vandaag op terug te komen en me daarbij niet te beperken tot Antwerpen. Brussel is niet alleen onze hoofdstad, het is voornamelijk onze grote bekommernis. De beknopte weergave van de studie van de professoren Kesteloot en Vandenbroecke noopt ons er toch toe om te zeggen dat Brussel met een beperkt aantal inwoners blijkbaar een even groot probleem vormt als heel Vlaanderen. Inzake de feiten en de realiteit stelt zich dan voor Brussel een aanzienlijk probleem. Wat gebeurt er met de gelden die daar naar toe vloeien ? Hoe kunnen we die middelen aanwenden zodanig dat in Brussel inderdaad een combinatie van een sociaal beleid met een Vlaams beleid wordt gevoerd ? Dat is niet zo eenvoudig in onze hoofdstad. Vandaar, mijnheer de minister, wil ik vragen dat u samen met uw collega uit Brussel, die ook lid is van de Vlaamse regering, maar vooral ook met de Vlaamse Gemeenschapscommissie zeer veel aandacht aan Brussel zou schenken om erop toe te zien dat we die twee prioriteiten kunnen behartigen, namelijk enerzijds sociaal zijn, maar anderzijds ook Vlaams zijn. Die twee prioriteiten beiden zijn belangrijk voor onze mensen in Brussel.

Ik wil nog een vijfde opmerking maken. Bij de bespreking van uw beleidsbrief Lokale besturen, mijnheer de minister, heb ik uw aandacht gevestigd op het feit dat er in die brief eigenlijk geen aandacht wordt geschonken aan de economische entiteit die een gemeente hoe dan ook is. Ik moet vaststellen dat die gedachtengang intussen blijkbaar ook bij u goed is ingeschat. Tijdens de toespraak die u hebt laten voorlezen bij de algemene vergadering van de Vereniging voor Vlaamse Steden en Gemeenten hebt u uitdrukkelijk de nadruk gelegd op het feit dat gemeentebesturen niet alleen een verplichting hebben ten aanzien van hun ondergeschikten of bestuurden, maar dat ze in tweede orde ook een zeer grote economische macht vertegenwoordigen. Een economische macht die in het verleden weliswaar altijd is (h)erkend, maar die de gemeenten nooit hebben kunnen waarmaken, omdat ze in een administratief keurslijf zitten. Een of twee dagen geleden hebt u daaromtrent in de pers nog verstrekkende verklaringen

Van Vaerenbergh

afgelegd inzake het Gemeentekrediet van België. Onze lokale entiteiten zijn daar aandeelhouder van. Wanneer het Gemeentekrediet van België met een gedeelte van haar aandelen de beurs opgaat en die aandelen verzilvert en op de markt gooit, dan, zo hebt u gezegd, zouden de steden en gemeenten in Vlaanderen over aanzienlijke middelen kunnen beschikken. Deze kunnen ze eventueel aanwenden, onder meer om hun schulden af te betalen of eventueel om een aantal belangrijke dingen in het stedelijk en gemeentelijk beleid uit te werken.

Mijnheer de minister, ik denk dat we hier de kern van het probleem raken. Stedelijk beleid is inderdaad, zoals een aantal voorgangers op dit spreekgestoelte hebben aangebracht, niet alleen een sociaal probleem. Het moet dus niet alleen worden opgelost via het SIF – gelden die uitgestrooid en gebruikt worden. Maar het moet ook vertaald worden ten aanzien van de financiële en economische bestuurders die de lokale bestuurders in de toekomst verondersteld worden te zijn.

Gemeenten bezitten potentieel gelden om het stedelijke weefsel en het weefsel van al onze gemeenten te verbeteren. Deze gelden kunnen worden gebruikt voor schuldafbouw, zoals in het geval van Groot-Antwerpen, de verbetering van wijken, sociale projecten, woningbouw, infrastructuur of mobiliteit. Zoals ik al zei in de beleidsbrief Lokale Besturen, moeten we de discussies daarover nu losweken. Zo kunnen we tot oplossingen komen en ontsporingen vermijden. Dat is niet alleen belangrijk voor de toekomst van de gemeenten, maar ook van Vlaanderen. De samenwerking tussen het sociale en het economische vlak en de wederzijdse beïnvloeding van deze twee factoren, is zeer belangrijk. Als lokale entiteiten kunnen de gemeenten ook een hoofdrol spelen op het economische en het financiële vlak. Naast het Gemeentekrediet en het debat over Electrabel, zijn er nog meer belangrijke zaken die de economische draagkracht van de lokale besturen tot uiting te brengen. Ik denk daarbij, bijvoorbeeld, aan Telenet Vlaanderen, waarover we vaak hebben gediscussieerd. Hieruit zullen positieve economische en financiële gevolgen voortvloeien voor de lokale entiteiten. Ik vertolk eenieders mening in dit Vlaams Parlement, als ik zeg dat we om de tafel moeten gaan zitten om daarover te praten. De gelden moeten goed worden besteed. Het is onze eerste opdracht om ervoor te zorgen dat de vrijgemaakte gelden worden aangewend ten voordele van de lokale entiteiten. Deze gelden kunnen worden verkwaanseld aan financiële groepen die dan de winsten opstrijken. Het zijn echter de lokale entiteiten die deze gelden hebben opgebouwd.

De voorzitter : De heer Decaluwé heeft het woord.

De heer Carl Decaluwé : Ik spreek de heer Van Vaerenbergh niet tegen, integendeel. Ik vind wel dat er iets ontbreekt in zijn verhaal. Ik zal ook het verband met Vlaams-Brabant leggen. In het debat naar aanleiding van de beleidsbrief Ruimtelijke Ordening en van de moties van de heer Olivier, ging het om de problemen in sommige stadskernen en winkelcentra. De eigendomsstructuur van de stadskern moet hierbij in overweging worden genomen : het is één van de oorzaken van de problemen. Ik heb dat ook al ervaren in het Kortrijkse. Deze eigendomsstructuur is bovendien één van de oorzaken van de stijging van de grondprijzen in Vlaams-Brabant. Vlaamse middenstandsfamilies zetten hun zaak stop, geven het in handen van de immobiële sector en zorgden voor steeds hogere prijzen. De overheid moet ingrijpen via subsidies zoals Vlabinvest, hoewel dat niet goed is gelukt. De problematiek is natuurlijk complexer, maar we moeten de grond van het probleem aanpakken, anders subsidiëren en versterken we de groepen waar u nu op doelt, mijnheer Van Vaerenbergh. De oefening met de eigendomsstructuur en afwendingsmechanismen moet complementair worden uitgevoerd. Het is geen eenvoudige oefening, maar in het debat en de beleidsbrief wordt er te weinig aandacht aan besteed.

De heer Etienne Van Vaerenbergh : Mijnheer Decaluwé, wat u zegt, is inderdaad belangrijk. Op de Emile Jacqmainlaan worden op dit moment panden verkocht, die jarenlang in het bezit waren van financiële groepen of groepen die onroerend goed verwerven. Deze groepen hebben welbewust de zaken laten verkommen en verkopen deze nu openbaar, omdat er sprake is van een aantal faillissementen.

Daar zit een politiek achter van een aantal financiële groepen. Wanneer we iets bezitten, moeten we ervoor opletten dat het ons niet ontnomen wordt omdat we niet voldoende kennis bezitten of over voldoende bedachtzaamheid beschikken en ons laten misleiden door een vals beeld van de werkelijkheid. Ik ben het met u eens dat we de eigendomsstructuren in acht moeten nemen. In de grootsteden en in Vlaams-Brabant wordt er al tientallen jaren een welbewuste politiek gevoerd om bepaalde eigendommen op te kopen. Ik ben samen met u vragende partij om dit onmogelijk te maken zodat we als Vlaams Parlement, de Vlaamse regering, de gemeenten, de lokale entiteiten geen lapmiddelen moeten gebruiken, maar effectief kunnen ingrijpen in het belang van de inwoners.

Mijnheer de minister, als we spreken over de problematiek van de steden en de buiten, weet iedereen die dagelijks naar Brussel komt waar het schoentje knelt. We kunnen de stad niet in en wanneer dat toch lukt, raken we ons voertuig niet kwijt. Als we met het openbaar vervoer wensen te komen, moeten we uren vroeger vertrekken. Hoe kunnen onze steden leefbaar worden gemaakt als we

Van Vaerenbergh

niet de mogelijkheid hebben ze gemakkelijk te bereiken ? Moeten er in de steden nog handelaars zijn ? Waarom trekken deze handelaars uit de stad weg ? Waarschijnlijk hebben ze buiten de stad wel voldoende parkeerruimte voor hun klanten, maar op die manier wordt de mobiliteit aangemoedigd. Tegelijkertijd worden er al veertig of vijftig jaar geen aanpassingen gedaan aan de tracés van het openbaar vervoer, zodat het onaantrekkelijk blijft.

In het verleden, collega Cardoen, heb ik geprobeerd om een busverbinding in te leggen tussen Eizeringen, waar ik woon, en Lennik-centrum. Het lukte niet om mensen van de vroegere trammaatschappij ertoe te bewegen deze busverbinding te realiseren, zelfs niet één dag per week op de marktdag in Lennik. Men heeft er daarna alles aan gedaan om het opzet te laten mislukken. Niemand liet weten wanneer het project van start ging. Hoewel het drie maanden zou duren, werd het na een maand opgedoekt bij gebrek aan belangstelling. Ik geloof wel dat de mentaliteit nu grondig gewijzigd is bij De Lijn. Het zou interessant zijn om het bewuste project opnieuw op te starten. We moeten inventiever zijn. Als we de steden aantrekkelijker willen maken voor degenen die niet in de stad wonen, moeten we ze bereikbaar maken.

De voorzitter : De heer Cardoen heeft het woord.

De heer Georges Cardoen : Ik ben benieuwd naar wat de minister van Openbare Werken in het vooruitzicht stelt en vraag me af of we met de gemeenten en in de vorm van convenanten met de vervoermaatschappijen niet een betere oplossing kunnen vinden, dan wanneer de initiatieven uit één bepaalde richting komen.

Die convenanten moeten ons toelaten om die vervoermiddelen te beperken, die het verkeer momenteel overbelasten. Wanneer ik elke dag het Pajottenland doorrijd, kom ik minstens vijftientwintig bussen van het leerlingenvervoer tegen. Deels zijn deze overbodig en bovendien belemmeren ze het verkeer. Kunnen we dergelijke problemen niet oplossen door overleg met de inrichtende machten van de scholen, de vervoersmaatschappij en de gemeenten ? Ook op dat punt zouden we dan de mobiliteit saneren. Als lokale verantwoordelijken hebben we op dat gebied een taak, net zoals de vervoersmaatschappijen en de minister.

De heer Etienne Van Vaerenbergh : Ik wilde enkel onderstrepen dat het aantrekkelijker maken van het vervoer naar Brussel voor Vlaams-Brabant op een andere manier moet gebeuren, dan nu het geval is. Brussel is momenteel niet op een fatsoenlijke manier te bereiken. Iedere stad zal eenzelfde probleem hebben.

Tot besluit : mijn opmerkingen komen niet van een inwoner van een grootstad, maar van iemand die buiten de

stad woont en toch zeer veel belangstelling heeft voor de stad. We zouden heel graag de problematiek van de grote steden zien verdwijnen. Sinds 1990, toen ik voor de eerste maal in dit parlement zat, discussiëren we over deze materie. Voor 1990 was dat waarschijnlijk ook al het geval. In 1990 en 1991 was er het Gemeentefonds. De toenmalige minister, een lid van uw partij, voorspelde toen dat door de herverdeling het schuldprobleem van Antwerpen en Gent in 2018 zou zijn opgelost.

We zijn nu zes jaar verder. De problematiek wordt alleen maar groter. Blijkbaar moeten we nog meer maatregelen nemen voor de grote steden. Ik en mijn partij zouden veel liever zien dat alle ministers daadkrachtig optreden om deze problematiek op te lossen. In het jaar 2000 zou daaraan al een substantieel begin moeten zijn gegeven. Er jaar na jaar blijven over praten en de klachten zien opstapelen, is een heel wat minder aantrekkelijke optie.

Mijn tweede besluit is dat we in de toekomst een grotere verantwoordelijkheid moeten geven aan de lokale entiteiten, gezien hun groeiende financiële en economische macht. Dat laatste wordt wel eens onderschat. Die lokale entiteiten moeten dan ook de mogelijkheid krijgen om die macht en financiële middelen te genereren, op te nemen en te gebruiken voor datgene waarvoor ze kunnen en moeten worden gebruikt : de verbetering van de leefkwaliteit van elke Vlaming, waar die ook woont. (*Applaus*)

De voorzitter : Mevrouw Dua heeft het woord.

Mevrouw Vera Dua (*Op de tribune*) : Ik zal een korte tussenkomst houden, omdat er over dit onderwerp al verschillende keren werd gedebatteerd en de verschillende standpunten al een ruime weerklank hebben genoten. Ik ben het soms beu te praten over dit onderwerp, zeker wanneer we daarover discussiëren met de leden van de commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden en Huisvesting, voor Staatshervorming én met de bevoegde minister, die hier spijtig genoeg alleen zit. Ik geloof, mijnheer de voorzitter, dat ik u voor dit scenario had gewaarschuwd. Ik heb dus gelijk gekregen.

Iedereen kent ons standpunt. We zeggen dit vandaag, zoals we dat ook deden in het verleden. Toen hadden de traditionele partijen nog geen oog voor deze problematiek. De verbetering van de leefbaarheid en de draagkracht van de grote steden in de meest ruime zin van het woord, moet een absolute prioriteit zijn. Dit kan alleen wanneer dit zowel door de steden zelf als door de Vlaamse regering als eerste beleidsdoelstelling wordt geformuleerd.

Ik wil echter vooraf een algemene bedenking maken in verband met een frustratie die bij ons leeft. Blijkbaar hebben de traditionele partijen eindelijk de steden ontdekt. Nu wordt dat een belangrijke beleidsprioriteit. Dat is zeer

Dua

positief : we zeggen dit al tien jaar en zijn verheugd dat deze partijen het nu eindelijk erkennen. De concrete resultaten zullen we echter nog moeten afwachten. De ontdekking dat het mis loopt met onze steden, komt op zijn minst behoorlijk laat.

Onze steden hebben een enorme potentie op alle terreinen, en hebben die ook altijd gehad. De heer Beysen merkt terecht op dat we ons positiever moeten opstellen ten opzichte van hun waarde. Als rasechte stedeling wil ik dit nogmaals onderstrepen. Men heeft echter jarenlang verzuimd in te spelen op die grote potentie, van wat tenslotte toch de levende kernen van Vlaanderen zijn. Men heeft de boel maar laten aanmodderen, en niet op de juiste manier geïnvesteerd, met alle gevolgen vandien.

De middengroepen zijn precies voor die stedelijke dynamiek zo belangrijk. Ik heb het niet alleen over het – overigens belangrijke – financiële aspect, maar ook over het feit dat ze in sterke mate bijdragen tot de opbouw van sociale netwerken, onder meer op cultureel vlak. Door het verdwijnen van die middengroepen is er een marginalisering opgetreden van bepaalde wijken, buurten en bevolkingsgroepen. Zo is een proces van stedelijk verval op gang gekomen. Als het ééns zover is, is dit proces zeer moeilijk om te keren. Ook de economische draagkracht van de steden is sterk verminderd, aangezien men de economische activiteiten voor een deel heeft weggezogen uit die gebieden.

De grote steden werden steeds bestuurd door de traditionele partijen. Deze hebben nooit of toch onvoldoende oog gehad voor de problemen die zich langzamerhand hebben opgestapeld. Er werd wel geïnvesteerd in grote prestigeprojecten, maar nooit in de leefbaarheid voor de gewone stedeling.

Ik geef een voorbeeld uit mijn stad. Wie Gent binnenrijdt, heeft zicht op het Zuidcomplex, het paradepaardje van de traditionele partijen, dat ik overigens erg lelijk vind. Het complex is een misbaksel dat veel geld heeft gekost. Gezien de huisvestingsproblemen in Gent, die de leden van de commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden hebben kunnen bestuderen, was dit geld beter geïnvesteerd in een bruikbare huisvesting.

De voorzitter : De heer Beysen heeft het woord.

De heer Ward Beysen : Mevrouw Dua, daarover verschil ik grondig met u van mening. Als men dit complex in Gent absoluut niet wil, kan men het misschien transplanteren naar Antwerpen. In Gent heeft men een goede poging ondernomen om de stedelijke diensten – net als een deel van de provinciale – op die plaats te centraliseren. Dit heeft tot grote voldoening geleid, en tegelijk een rationalisatie teweeggebracht.

Onze Antwerpse stedelijke diensten zijn daarentegen gespreid over een aantal gebouwen – veertig, zegt de heer Van Wallendael – die zich in een afschuwelijke toestand bevinden. Wij zijn bijgevolg hevige voorstanders van een groot centrum waarin alle diensten kunnen worden ondergebracht. Op die manier wordt qua rationalisatie en qua werkingskosten een grote stap in de goede richting gezet.

Mevrouw Vera Dua : Mijnheer Beysen, ik vind rationalisatie niet ongunstig. Ik constateer alleen de kostprijs van dit project – ik heb het niet alleen over de stadsdiensten, maar ook over de provinciale. Ik zie wat daarvoor aan authentieke stedelijke gebouwen, die een grote charme hadden, verloren moest gaan. Gezien het grote huisvestingsprobleem in Gent, denk ik dat men toch een verkeerde keuze heeft gemaakt.

Dat is precies de fout die men in het verleden te veel heeft gemaakt. De stedelijke overheden hebben op bepaalde momenten het beschikbare geld op een verkeerde manier geïnvesteerd. Bovendien hebben ze de ogen gesloten voor problemen die zich langzaam in de steden opstapelden. De traditionele partijen dragen daar een grote verantwoordelijkheid. Pas nadat men ernstige verschuivingen in het kiesgedrag in de grootsteden opmerkte, is men wakker geschrokken. Men verzoekt nu de Vlaamse regering om de branden te blussen. De verantwoordelijkheid van die partijen is des te groter omdat ze gedurende decennia op het hoogste niveau een anti-stedelijk beleid hebben gevoerd. Toch wil ik daar niet te lang over uitweiden : het is in de politiek belangrijker om te kijken naar de toekomst.

De voorzitter : De heer Van Wallendael heeft het woord.

De heer Tuur Van Wallendael : Ik merk op dat de ontwikkeling die ik probeerde te schetsen, zich op een bijna planetaire schaal voordoet. Hoe kunt u dan de schuld daarvoor in de schoenen schuiven van twee betrekkelijk kleine partijen ?

Mevrouw Vera Dua : Ik wilde u daarnet niet onderbreken, maar ik was het niet met u eens. Wanneer u de conclusies van de Habitat II-conferentie als uitgangspunt neemt, dan kunt u de problematiek van onze steden hoege-naamd niet vergelijken met de moeilijkheden van andere wereldsteden. Daar stelt men veelal een vlucht van het platteland naar de steden vast, terwijl zich bij ons het omgekeerde voordoet. De beide situaties vragen dan ook verschillende oplossingen. Vele steden in het buitenland, onder andere in Duitsland en Zwitserland, proberen daarop in te spelen, onder meer door een betere organisatie van het openbaar vervoer en het aanbrengen van groenvoorziening.

Dua

Ik geef enkele voorbeelden van het anti-stedelijk beleid dat de traditionele partijen tijdens de voorbije decennia hebben gevoerd. Ten eerste heeft men steeds het wonen buiten de stad aangemoedigd. Onze ruimtelijke ordening draagt daar nog steeds de sporen van. Het volstaat een inventaris op te maken van de woonuitbreidingsgebieden in landelijke zones, die nog op de gewestplannen voorkomen. De heer Van Peel heeft mooie ideeën over het stedelijk beleid, maar de CVP neemt in ieder geval een dubbelzinnig standpunt in op het gebied van het woonbeleid in Vlaanderen. Ten tweede werd de lokale economie uit de steden weggezogen door de aanleg van shoppingcentra en de alomtegenwoordige lintbebouwing. Er werd bovendien weinig geïnvesteerd in de verkeersveiligheid van de steden. Ik refereer hier onder meer aan het veel te kleine aantal verkeersvrije straten. Precies daardoor ontvluchten vele jonge gezinnen de stad.

De voorzitter : De heer Beysen heeft het woord.

De heer Ward Beysen : Mevrouw Dua vertoeft af en toe op zee, en wellicht is het haar daardoor ontgaan dat de VLD op het congres over de mobiliteit een aantal standpunten heeft ingenomen, die ook door Agalev kunnen worden onderschreven.

Mevrouw Vera Dua : Er waren ook andere standpunten.

De heer Ward Beysen : Mijnheer de voorzitter, die standpunten tonen het tegenovergestelde aan van wat mevrouw Dua op dit ogenblik wil verdedigen.

Mevrouw Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, met mijn betoog wilde ik bewijzen dat de traditionele partijen gedurende vele decennia een anti-stedelijk beleid hebben gevoerd. Ik wilde daarbij niet concreet ingaan op de concrete resultaten van het mobiliteitscongres van de VLD. Als deze goed zijn, juichen we ze toe. In het verleden kwam de toenmalige Gentse PVV als eerste in het geweer tegen alle inspanningen om de auto uit de stad te weren. Op die manier werd belet dat een oplossing kon worden gevonden voor de verstikkende druk van de auto op de binnenstad. Dat was de kern van mijn betoog.

De voorzitter : De heer Van Peel heeft het woord.

De heer Marc Van Peel : Mevrouw Dua, ik vind dat u slechts voor een deel gelijk heeft. Door de regelmaat van de klassieke beleidsslinger dreigen we terecht te komen in het andere uiterste : als tegen de momenteel verstikkende druk van het autoverkeer draconische maatregelen tot bevordering van autovrije zones worden genomen, dan vervallen we in overmatige beperking van de bereikbaarheid van de stad en creëren we nieuwe veiligheidsproblemen, vooral 's avonds in de lege vlaktes.

Mevrouw Vera Dua : De eerste draconische maatregel heb ik nog niet gezien, mijnheer Van Peel.

De heer Marc Van Peel : Mevrouw Dua, we moeten ons goed realiseren dat een stad een gecontroleerde autotoevoer nodig heeft. Die toevoer mag dan autoluw zijn, hij moet er zijn. Zo niet riskeert men om doodse vlakten te creëren. Door de plannen om in de Antwerpse binnenstad enorme oppervlakten van plein tot plein autovrij te maken, dreigen vooral buiten de werkkuren grote desolate vlakten ten prooi te vallen van niet steeds even welgezinde elementen.

Mevrouw Vera Dua : Mijnheer Van Peel, door zo een vlakte vol auto's te zetten, zult u het desolate karakter ervan niet wijzigen.

De heer Marc Van Peel : Mevrouw Dua, toch pleit ik voor grote omzichtigheid. Net als het-alles-kan en alles-mag voor de auto, zou de tegenovergestelde overdrijving de leefbaarheid van onze steden in het gedrang kunnen brengen. Binnen tien jaar – en inmiddels zullen de steden dan ook door andere meerderheden zijn bestuurd – zouden we ons dat wel eens kunnen beklagen.

Mevrouw Vera Dua : Mijnheer Van Peel, ik vermoed dat we daarover van mening verschillen en dat is niet verwonderlijk. De recente plannen te Gent pogen een vernieuwd concept voor het autovrij maken van de binnenstad in praktijk te brengen. Onder het meest centrale punt van de stad, namelijk onder het Gentse stadhuis, zal een zeer grote ondergrondse parking worden aangelegd. Dat bewijst dat men nog steeds niet heeft begrepen dat de auto uit de binnenstad moet worden gehouden. Zo'n centraal gelegen ondergrondse parking zuigt het autoverkeer juist aan.

De voorzitter : De heer Beysen heeft het woord.

De heer Ward Beysen : Mevrouw Dua, ik ben het volstrekt niet met u eens. Ik onderschrijf de pogingen van de stad Gent voor 100 percent. Schepen Sas Van Rouverioj verricht daar baanbrekend werk.

Mevrouw Vera Dua : Mijnheer Beysen, de grootste blunder die hij kon verrichten, heeft hij met beide handen aangegrepen.

De heer Ward Beysen : Mevrouw Dua, de stad moet bereikbaar blijven en leefbaar worden. Dat is een moeilijke combinatie, daar ben ik het mee eens, maar het ene kan je niet van het andere loskoppelen. Door je op autovrije zones blind te staren, dreig je de steden nog verder te ontvolken.

De voorzitter : De heer Van Peel heeft het woord.

De heer Marc Van Peel : Mijnheer de voorzitter, ik wilde hetzelfde zeggen en zal dat dus niet herhalen.

De voorzitter : Mevrouw Dua, wenste u ook hetzelfde te vertellen ?

Mevrouw Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, dat zou me verwonderen. Geachte collega's, uit onderzoek in het buitenland is gebleken dat bij een verkeersvriendelijk beheer aan de rand van de kernstad moet worden voorzien in maximale parkeergelegenheid, dus niet aan de rand van de stad en ook niet in het centrum. Centraal gelegen ondergrondse parkeerruimten zijn vanuit verkeerstechnisch standpunt volledig absurd. De visie van de heer Van Rouveroi valt al een heel stuk beter mee, dan wat we van zijn VLD-voorgangers gewoon zijn. Met die parking onder het stadhuis begaat hij echter een blunder. De toekomst zal ons gelijk geven.

Ik wil nog even ingaan op het inclusief beleid. Het heeft weinig zin daarover te praten, mijnheer de minister, omdat u de enige aanwezige minister bent. Ik wil het toch even hebben over het aspect ruimtelijke ordening, dit in de hoop dat u uw collega zal inlichten. Ruimtelijke ordening speelt een cruciale rol in de steden. Het Structuurplan Vlaanderen zou de basis moeten vormen voor de stedelijke ontwikkeling en dynamiek. Ruimtelijke ordening is de hefboom voor de versterking van de stedelijke structuur en economie. Daarom zou ook het concept van de stadsgewesten moeten worden geïntegreerd. De landelijke gebieden moeten daarbij duidelijk worden afgebakend. De open ruimte moet daar definitief worden gespaard en zelfs teruggewonnen.

De heer Carl Decaluwé : Hoe moet dat gebeuren ?

Mevrouw Vera Dua : In Nederland voert men experimenten uit in het kader van landinrichting : men verplaatst gebouwen om open ruimte terug te winnen. Men voert een soort uitdovingsbeleid. Mensen kunnen in hun woning blijven zolang ze willen, maar kunnen er wel geen verbeteringswerken meer uitvoeren. Op die manier wil men op lange termijn open ruimte terugwinnen. Aan het wenkbrauwengefrons zie ik dat Vlaanderen daar nog niet rijp voor is.

De heer Carl Decaluwé : Ik wil even iets kwijt over het verplaatsen van gebouwen en het veranderen van bestemmingen. Ik stelde een schriftelijke vraag aan minister Baldewijns over planschade. Als we alle gerechtzaken verliezen, kost ons dat 14 miljard frank. Is het dat waard ? Bedrijven verplaatsen komt trouwens neer op het opnieuw aansnijden van open ruimte. We moeten daar pragmatisch in zijn.

Mevrouw Vera Dua : Als we de term plan-baten zouden invoeren, zou de rekening er al iets beter uitzien.

Mijnheer de minister, ik ga niet in op het aspect huisvesting. We hadden daar al een uitgebreide discussie over. Als Gentenaar voel ik me nauw betrokken bij dit thema. Ik hoop dat we in de nabije toekomst opnieuw kunnen praten over nieuwe initiatieven en resultaten.

Ten slotte moeten we dringend werk maken van een ander financieringsmechanisme voor de centrumsteden. Stilaan realiseert iedereen zich dat de centrumsteden binnen de huidige financiële regeling over onvoldoende middelen beschikken om een echt beleid te voeren. Antwerpen zit met een enorme schuldenlast uit het verleden en heeft zelfs geld tekort om het gewone beleid verder te zetten. Een vernieuwend beleid is helemaal onmogelijk. In Gent is de situatie anders : met een zeer strak financieel beleid is men erin geslaagd om de schulden beheersbaar te maken. De beleidsruimte blijft ook hier te klein om een vernieuwende dynamiek op gang te brengen. Het is evident dat men deze financiële nood niet via bijkomende belastingen kan doorschuiven naar de inwoners. De lokale belastingdruk is nu al zeer ongelijk. Herverdeling van de beschikbare middelen of andere systemen, moeten de steden meer financiële armslag geven. Het verbaast u misschien dat ik als Gentenaar een pleidooi houd voor Antwerpen. Die stad heeft dringend nood aan een oplossing voor haar schuldenlast. Vergelijk de cijfers van de verschillende steden en gemeenten en u komt tot de conclusie dat men geen nieuw beleid kan starten, vooral eer deze schulden uit het verleden zijn weggewerkt. Wie die schulden heeft gemaakt, is van geen enkel belang.

Er werden recent verschillende voorstellen inzake fiscaliteit geformuleerd. Minister Demeester-De Meyer wou een deel van de aanvullende personenbelasting rechtstreeks laten innen door het Vlaams Gewest, een soort gewestelijke opcentiemen die worden herverdeeld tussen steden en gemeenten. De VLD stelde voor dat wie werkt in de stad, ook belastingen aan deze stad moet betalen. Mijnheer Stevaert wou de financiële mogelijkheden van de steden vergroten door de lokale besturen burgerleningen met een bepaalde rentevoet te laten uitschrijven. Er zijn voorstellen genoeg. Ideeën koppelen aan concrete scenario's is een andere zaak. Daar is nog veel werk te doen.

We zijn ervan overtuigd dat iets moet worden gedaan aan de gemeentelijke fiscaliteit. We willen een grotere uniformiteit, gekoppeld aan een betere herverdeling van de middelen. Daarbij moet rekening worden gehouden met de centrumfunctie van de steden. Het is essentieel dit in de ruimere context van de rol en structurering van stadsgewesten te bekijken. Pas dan kan men over een herverdeling van de middelen spreken. Deze rol en centrumfunctie moeten structureel worden vastgelegd in het nieuw bestuurlijk niveau van de stadsgewesten. De rol en de bevoegdheid van het provinciale niveau moeten in

Dua

vraag worden gesteld. Dat is niet eenvoudig, een politiek debat is noodzakelijk. Ik hoop dat dit binnenkort aan bod kan komen in de commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden. Deze bestuurlijke herorganisatie heeft tot doel meer financiële mogelijkheden aan onze stedelijke gebieden te geven. Door de erkenning van de centrumfunctie, kunnen de steden de mogelijkheden krijgen waarop ze recht hebben. (*Applaus bij de CVP, de SP en AGALEV*)

De voorzitter : Het is nu 12.10 uur. Ik stel voor de bespreking af te ronden voor de afsluiting van de zitting. Er zijn nog twee sprekers, de heren Cardoen en Matthijs, die samen over 17 minuten spreektijd beschikken. Als ook de minister een zeer direct en antwoord to the point formuleert, blijven we binnen de tijdlimiet.

De heer Cardoen heeft het woord.

De heer Georges Cardoen (*Op de tribune*) : Als platte-landsbewoner wil ik ook de aandacht vragen voor alle 308 Vlaamse gemeenten. Een beleid dat is gericht op het verbeteren van de leef- en omgevingskwaliteit van onze achtergestelde buurten, mag niet beperkt blijven tot een vorm van armoede- of welzijnsbeleid. Het mag ook niet beperkt blijven tot een beperkt aantal grote steden. Met de commissie bezochten we Antwerpen en Gent, waar ik met verbazing vaststelde dat er inderdaad een aantal specifieke problemen bestaan. Deze problemen zijn niet nieuw en ze verdienen een dringende en ernstige aanpak. Indien echter al onze aandacht uitgaat naar de specifieke problemen van de grootsteden, vrees ik dat we een kunstmatige wig creëren tussen kleine en grote gemeenten. Dat zou spijtig zijn : al onze gemeenten vormen een onderdeel van het prachtige Vlaanderen.

Uit het wetenschappelijk onderzoek van professor Kesteloot blijkt zeer duidelijk dat de inspanningen inzake de verbetering van achtergestelde buurten, moeten worden gericht op achtergestelde buurten gespreid over heel Vlaanderen. Hij wijst erop dat er in Vlaanderen 128 achterbuurten bestaan, bewoond door 218.512 mensen en verspreid over het hele gewest. Alhoewel ongeveer de helft van de achterbuurten zich in Gent en Antwerpen bevinden, is de armoede geen specifiek stedelijk fenomeen. We mogen dat niet uit het oog verliezen bij de afbakening van nieuwe prioritaire zones.

Brussel is een verhaal apart. Aangezien de heer Van Varenbergh hieraan voldoende aandacht heeft besteed, zal ik hierop niet dieper ingaan. Het is opvallend dat er in Brussel 178 achtergestelde buurten zijn, met andere woorden 50 meer dan in heel Vlaanderen. Vlaanderen mag Brussel dan ook niet loslaten en kan ongetwijfeld bijdragen tot het lenigen van deze op langere termijn explosieve situatie.

Ik wil een waarschuwende vinger opsteken naar de besturen van de grootsteden. Als zij vervallen in de fouten uit het verleden, dan wordt het dweilen met de kraan open. Wanneer de Vlaamse overheid grotere inspanningen levert op het vlak van de grote steden, mag men ook eisen dat deze steden hun administratieve structuur grondig doorlichten en optimaliseren. We rekenen hiervoor dan ook op een volledig nieuwe aanpak van de nieuwe bestuursploegen. Ik ontken niet dat er ook externe factoren zijn die hebben bijgedragen tot de financiële chaos in sommige steden en gemeenten. Toch moet een deel van de verantwoordelijkheid worden gelegd bij het eigen beleid : we moeten deze situatie op de voet volgen. Ik pleit dan ook voor een regelmatige evaluatie van het resultaat van de inspanningen van de Vlaamse regering op het vlak van de grootsteden, de centrumsteden, de kuststeden en de kleinere gemeenten.

Een goed beleid, gericht op de steden en de achtergestelde buurten, stoelt op de financiële draagkracht van onze 308 Vlaamse gemeenten. Ik vraag me evenwel af of deze financiële draagkracht op het vlak van de verschillende fondsen wel altijd op de juiste manier wordt weerspiegeld. Ik vrees dat de disproporties in het Gemeentefonds niet altijd overeenstemmen met de werkelijkheid. Dat blijkt bijvoorbeeld uit de recente studie van de studiedienst van het Gemeentekrediet over de rekeningen van 1994 en de begrotingen van 1995. We moeten de criteria nauwlettend opvolgen en ze toetsen aan de realiteit. Wellicht kan de studie van professor Kesteloot ons hierbij goede diensten bewijzen.

Het is gevaarlijk om al te veel met absolute grenzen te werken en om algemene maatregelen uit te werken, zonder rekening te houden met de plaatselijke toestand. Ik denk hierbij onder meer aan de gemeente Ruislede, een kleine gemeente met minder dan vijfduizend inwoners. Voor de oprichting van een plaatselijke openbare bibliotheek, staat deze gemeente op het punt om een samenwerkingsverband af te sluiten met de buurgemeenten Tielt en Wingene. Wanneer nu zou blijken dat de bevolking van Ruislede met enkele inwoners is aangegroeid, zou deze gemeente autonoom moeten overgaan tot de oprichting van een plaatselijke bibliotheek. Dat toont aan tot welke toestanden een te arbitrair gebruik van absolute grenzen kan leiden. We moeten ons dan ook hoeden voor te algemene maatregelen, zonder rekening te houden met de eigenheid en de verscheidenheid van de situatie en de specifieke werking van onze 308 gemeenten.

Ik vraag aan de minister om erop toe te zien dat in deze gemeenten het bestuur de werking fundamenteel doorlicht, zodat de solidaire inspanningen van onze 308 gemeenten optimaal renderen.

Cardoen

Ten slotte wil ik ook waarschuwen voor een te arbitrair gebruik van absolute grenzen en criteria, en pleiten voor een aangepaste steun, conform de reële noden en situatie ter plaatse. (*Applaus*)

De voorzitter : De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs (*Op de tribune*) : Deze regering verleent voorrang aan een stedelijk beleid. Door de on aantrekkelijkheid van de steden krijgen we echter een vlucht naar het platteland, waardoor ook dit platteland onder zware druk komt te staan. Het erkennen van de stedelijke problematiek houdt eveneens een erkenning in van een plattelandsproblematiek. Er is dringend een samenhangend beleid nodig. Bovendien leeft een belangrijk deel van de Vlaamse bevolking op het platteland.

In het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen blijft het plattelandsbeleid in de kou staan. Alleen het stedelijk gebied wordt benoemd. Stad en platteland vormen echter één geheel, bijgevolg moet het platteland als landelijk gebied worden benoemd. Het platteland moet worden erkend, gedefinieerd en omschreven. In de omschrijving kunnen we een onderverdeling maken in gebieden met verschillende graden van landelijkheid. Het platteland ontbreekt echter in vele plannen. Het beleid buiten de grenzen van Vlaanderen heeft het platteland wél erkend.

Op sociaal gebied is er ook op het platteland armoede en verkrotting. In de beleidsbrief van minister Peeters staat vermeld dat de kansarmoedeproblemen voornamelijk in de steden zijn te vinden : 50 percent van de onaangepaste woningen zou gesitueerd zijn in de steden. Uit onderzoeken blijkt dat het met de huisvesting in een aantal plattelandsregio's niet goed is gesteld. Het gaat hier vooral om oudere mensen. In een onderzoek van de dienst Gezins- en Bejaardenhulp van de Landelijke Gilde en van de v.z.w. Plattelandsontwikkeling, kwam vooral de armoede bij de landbouwers naar voren.

Stad en platteland hebben gelijkaardige problemen, maar vergen een andere aanpak. De steden zijn inderdaad probleemgebieden geworden : bepaalde groepen verlaten de stad en de overblijvers verhogen de welzijnsuitgaven. Ook sociaal ontstaan er problemen : het onveiligheidsgevoel, raciale spanningen, kansarmoede enzovoort. De binnenstad bloedt dood. Als gevolg van de verkeersproblemen vestigen de bedrijven zich aan de rand van de stad. Alle opgesomde problemen uit de beleidsbrief Stedelijk Beleid treffen we ook aan op het platteland.

Als we de gemeentelijke verstedelijkingsgraad combineren met het buurttype, is de bestaansonzekerheid het grootst in de stadskern van de agglomeraties, namelijk 24 percent. Onmiddellijk hierop volgen echter met 20 percent de plattelandsbuurten en de landelijke dorpskernen

en met 19 percent de dorpskernen die sterk met de agglomeraties zijn vergroeid. We kunnen hieruit besluiten dat armoede niet alleen een fenomeen van de grootstad is, maar ook van het platteland. De geciteerde cijfers komen uit een onderzoek van het Centrum voor Sociaal Beleid, dat in februari van dit jaar werd uitgevoerd.

De geografische analyse relateert en nuanceert de grootstedelijke problematiek. De bestaansonzekerheid en de kwaliteit van de woningen in de dorpskernen en de landelijke buurten, zijn minstens even problematisch. Wel wordt de binnenstedelijke armoede gekenmerkt door een uitgesproken langdurig karakter en door een ander leef- tijdsprofiel. Het betreft hier meer mensen op actieve leeftijd, dus minder bejaarden. Bovendien wegen in de steden de woonuitgaven zwaarder op het gezinsbudget, zeker voor huurders.

De invoering van het Sociaal Impulsfonds moet leiden tot een verbetering van de leefomgeving in de grote steden, terwijl de middelen voor de landelijke gemeenten gedurende de volgende drie tot vier jaar bevroren blijven. De overheid besteedt minder aandacht aan identieke sociale problemen in landelijke gebieden, omdat de problemen er minder zichtbaar zijn. Probleemgroepen moeten echter, ongeacht waar zij wonen, op dezelfde aandacht en zorg van de overheid kunnen rekenen.

De eigen aard, kenmerken en behoeften van het platteland en van zijn inwoners vergen een aangepast en integraal beleid. De mensen die op het platteland leven, wonen en werken, hebben net als iedereen rechten en plichten ten aanzien van de gemeenschap. Er is dan ook een minister nodig die bevoegd is voor het plattelandsbeleid.

Dit beleid moet gericht zijn op de problemen, waarbij men twee categorieën probleemgebieden kan onderscheiden. Tot de eerste categorie behoren de gemeenten die lijden onder een sterke verstedelijkingsdruk. In deze gemeenten is er nood aan een ruimtelijk beleid dat de oprukkende verstedelijking verder indamt. Dit veronderstelt een adequaat grond- en pandenbeleid en het voorkomen van speculatieve activiteiten. Tot de tweede categorie behoren de uitgesproken landelijke gebieden. In deze gebieden is er nood aan een beleid dat normen en modellen hanteert, die haalbaar en aangepast zijn aan de concrete situatie. De kenmerken van het platteland zijn : een geringere bevolkingsdichtheid, een verspreide bewoning, kleine kernen, een duidelijk van de steden onderscheiden sociaal weefsel, kleinschaligheid en een geringer financieel draagvlak. Privé-initiatief, samenwerkingsverbanden, goede bereikbaarheid van voorzieningen, flexibiliteit, multifunctionele dorpen, vrijwilligerswerk en lokale netwerken zijn de sleutelwoorden voor het platteland.

Matthijs

De stedelijke gebieden zijn de motor van onze economie. Bijgevolg zijn de steden ruimtelijke gebieden die alle krediet krijgen. 80 percent van de Vlaamse oppervlakte bestaat uit onbebouwde percelen en het grootste deel hiervan behoort tot het platteland. Voor de plattelandsbewoners betekent het landelijk gebied echter meer dan een open ruimte. Voor hen is het een plaats om te wonen, te werken en zich te ontspannen, dit alles volgens hun eigen tempo. Bovendien biedt de landbouw er heel wat werkgelegenheid. Het wel en wee van de plattelandsbewoner is sterk afhankelijk van de leefbaarheid. In de structuurplannen komt echter enkel de open-ruimtefunctie aan bod. Van de leefbaarheid is er geen sprake.

Sommige landelijke gebieden zijn welvarend. Er zijn echter ook economisch zwakkere gebieden. Bij het beleid moet rekening worden gehouden met dit onderscheid. Dit gebeurt reeds op Europees niveau. Ik verwijs in dit verband naar de vijf ontwikkelingszones die werden erkend door de Europese Commissie.

In de eerste plaats moet worden erkend dat er in Vlaanderen ook een platteland is. De tweede stap is het uitwerken van een gediversifieerd plattelandsbeleid dat oog heeft voor de noden van deze tijd. Hieraan moet samen met de bewoners in een open en constructieve sfeer worden gewerkt. Op die manier maken ook de landelijke gebieden kans op een duurzame ontwikkeling. (*Applaus*)

De voorzitter : Minister Peeters heeft het woord.

Minister Leo Peeters : Mijnheer de voorzitter, ik heb begrepen dat ik vóór 13 uur moet proberen klaar te komen, temeer omdat we dit debat al verschillende malen hebben gevoerd. Ook vandaag was het een debat met zeer goede uiteenzettingen. Ik voelde me op de regeringsbanken overigens geen eenzame jongen. Ik heb duidelijk laten verstaan dat een aantal leden van de regering naar deze vergadering wilden komen, maar zich moesten laten verontschuldigen omdat de regering precies deze voormiddag vergadert. Samen met de leden van de commissie moeten we naar een mogelijkheid zoeken om de regeringsleden afzonderlijk bij het commissiewerk te betrekken. Ze zijn daartoe alleszins bereid. Zelf peil ik ook naar hun mening, zonder hen zwaar onder druk te zetten. Ik vraag hen systematisch welke initiatieven en maatregelen ze specifiek met het oog op het stedelijk beleid nemen.

De heer Dewinter hernam het debat dat we over het Sociaal Impulsfonds hebben gevoerd. Dit is juist een van de maatregelen waarmee de Vlaamse regering iets wil doen voor stedelijke gebieden en achtergestelde buurten in gemeenten. We hebben het debat ook verruimd naar het terrein van welzijn. We moeten vandaag vooral oog hebben voor het inclusieve beleid. Ik herhaal met klem dat

niemand de mirakeloplossing voor deze problematiek in pacht heeft. Ik denk ook dat niemand dat verwacht. Wat men wel van ons verwacht, is dat we vrij snel een aantal concrete resultaten boeken. We moeten er vooral in slaan om als parlement en als Vlaamse regering een langetermijnvisie uit te bouwen om deze problematiek aan te pakken.

Ik ga volledig akkoord met het beeld dat de heer Van Peel heeft geschetst. De steden moeten zich inderdaad niet meer als bedelaars blijven aandienen. Ik heb het jarenlang meegemaakt, onder meer in dit parlement. Ook op het moment dat ik als minister mijn opwachting maakte, heb ik het zo aan gevoeld. Mijnheer Van Peel, met de commissie en met het werk dat we het laatste jaar hebben geleverd, gaan we duidelijk een eind in de goede richting. Het besef groeit dat deze problematiek onze volle aandacht verdient. Zoals bij vorige debatten, hebt u vandaag onderstreept dat het niet alleen om de sociale problematiek kan gaan. Andere beleidsdomeinen moeten bij de aanpak van dit probleem worden betrokken. Dit komt voor een stuk tot uiting in een aantal initiatieven die al zijn genomen. Ook de harde sectoren moeten een oplossing voorstellen. Het blijft niet beperkt tot kansarmoede en welzijn.

U hebt uw bekommernis over de huisvesting verwoord en deze is terecht. Velen spraken hier over de gettovorming. De inkomensvoorwaarden zouden zo stringent zijn, dat we de toegang van bepaalde groepen tot de sociale woningbouwsector verhinderen. Ik bestudeer op dit ogenblik deze problematiek. We onderzoeken hoe we dit probleem kunnen aanpakken. Het probleem is zeker niet enkel te herleiden tot de inkomensvoorwaarden. We moeten goed uitkijken voordat we die voorwaarden wijzigen : ze zijn een onderdeel van de objectivering van de toegang tot de sociale huisvestingssector. Objectieve criteria en toewijzingen moeten worden gehandhaafd. Bij de toelating van andere inkomenscategorieën moeten we vermijden bepaalde bevolkingsgroepen uit te sluiten. Als meer mensen in aanmerking komen, zullen anderen worden afgestoten. Deze laatsten zullen dan een beroep moeten doen op de privé-huisvestingssector met zijn hoge prijzen.

Bij beleidsbeslissingen, moeten we meer aandacht besteden aan de leefbaarheid van de omgeving. Samen met de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij en de lokale maatschappijen werken we aan de leefbaarheidscode. Tegen eind 1996 willen we een concreet voorstel uitwerken over de leefbaarheidsproblematiek. Indien mogelijk, moeten we een gemengde formule nastreven. Zowel koopwoningen als huurwoningen moeten samen voorkomen. Bij de toewijzing van projecten moet daar meer aandacht aan worden besteed. Uitgerekend vandaag heeft de Vlaamse regering beslist om gezinnen met twee kinderen in aanmerking te laten komen voor goedkopere leningen bij het

Peeters

Vlaams Woningfonds. Die uitbreiding zal worden toegepast in de tien grootste steden van Vlaanderen. In die steden zal men dus leningen kunnen verschaffen aan deze bevolkingscategorie, waar tot vandaag deze mogelijkheid was beperkt tot gezinnen met drie kinderen. Het is een eerste stap die in een geheel van maatregelen past, om jonge mensen opnieuw naar de stad te lokken.

U heeft terecht gepleit voor een diversificatie van het beleid. Dezelfde bekommernis werd ook in andere betogen verwoord. De heer Beysen heeft gesproken over de concurrentiepositie van onze steden tegenover buitenlandse steden. De commissie heeft een aantal buitenlandse bezoeken gepland. Ik veronderstel dat deze afspraken doorgaan. Bezoeken aan steden in Nederland en Frankrijk kunnen ons heel wat leren. De heer Beysen heeft ook gewezen op de grote verantwoordelijkheid van de voorgdijverheid. Ik ben me daarvan bewust. Samen met anderen heeft hij ook gesproken over de schuldproblematiek. Dat is inderdaad een groot knelpunt. De heer Cardoen heeft in zijn betoog gewezen op de fouten uit het verleden. Iedereen is mee verantwoordelijk voor die toestand. Daardoor heerst er enig wantrouwen ten aanzien van de grote steden.

Maar ook hier krijgen wij op dit ogenblik bepaalde kansen. Wij hebben nu een aantal beslissingen genomen. Het Sociaal Impulsfonds is er en zal aan Antwerpen de mogelijkheid geven om een beleidsovereenkomst te maken. Met deze overeenkomst kunnen zij bewijzen dat zij ter zake een globale termijnvisie hebben. Zij moeten echter een aantal fouten uit het verleden vermijden.

Voor mij is het huidige dossier van de herstructurering van de Antwerpse diensten, een testcase. Als Antwerpen erin slaagt om hier een aantal ingrijpende veranderingen op gang te brengen, en ik heb dit vertrouwen voor een stuk ten opzichte van Antwerpen, dan zal ik dit vertrouwen ook op anderen kunnen overbrengen. Antwerpen heeft nu binnen vrij korte tijd de kans om dit klimaat van vertrouwen te winnen. In de toekomst zullen zich dan ook nog meer mogelijkheden aanbieden.

Het zou dan gepast zijn dat we met z'n allen, zoals voorgesteld, eens rond de tafel zitten om de problematiek van de schuldherschikking te bespreken. Antwerpen heeft hier trouwens een heel belangrijke voorbeeldfunctie. U heeft erop gewezen dat Antwerpen de hele regio beïnvloedt. Ik zou zelfs zeggen, mijnheer Beysen, dat al wat de komende jaren in Antwerpen gebeurt, een uitstraling zal hebben op heel Vlaanderen.

De heer Ward Beysen : Ik hoor het liever van u dan van mezelf, mijnheer de minister. Anders zou men mij van

een zeker chauvinisme betichten dat ik hier absoluut niet wil uitstralen.

Minister Leo Peeters : Er waren nog een aantal concrete vragen, zoals deze over het stedelijk draagvlak en het stadsgewest. Het is inmiddels geweten dat wij in de commissie Bestuurlijke Organisatie met die discussie bezig zijn. Er is ook voorzien dat wij op 2 juli – naar aanleiding van een hoorzitting in de bevoegde parlementaire commissie – een tussentijds rapport krijgen vanuit deze commissie onder leiding van de heer Filip De Rynck. Daarover komt er dan een eerste discussie, waarin uiteraard ook het stadsgewest en de stadsvlucht zullen worden besproken.

Er werd naar het KMO-beleid verwezen. Migrantenondernemers werden vernoemd. Er is inderdaad ook een groot potentieel bij de allochtone bevolking. Als je hier een impuls geeft, moet dit inderdaad naar beide categorieën gegeven worden.

Ik kan uw opmerkingen betreffende het rapport van professor Kesteloot volgen. De extra middelen die naar de achtergestelde buurten gaan, moeten inderdaad dienen om tot het beeld van de positieve stad te komen. De analyse was nodig. Het samenbrengen van al dit wetenschappelijk materiaal heeft ons heel wat geleerd en zal een heel bruikbaar instrument zijn. Nu is het moment gekomen om met aandachtsbuurten te werken en aan een positief beeld van de stad werken. Deze namiddag, wanneer Antwerpen woonstad wordt voorgesteld, zullen wij daartoe reeds de kans krijgen. Na één jaar regeringswerk, waarin de analyse gemaakt werd en waarbij ook een aantal maatregelen op gang zijn gebracht, is daarmee het moment aangebroken tot een meer positieve benadering.

De heer Van Wallendael heeft de situatie duidelijk geschetst en op de toenemende eenheid tussen de verschillende culturen gewezen. Dat is een zeer belangrijke uitspraak : we moeten oog hebben voor de verscheidenheid aan levensstijlen in de steden. Hij heeft ervoor gepleit om alle ministers bij dit beleid te betrekken. Als na de analyse het beleid positief wordt uitgevoerd, moeten ze inderdaad worden betrokken bij de verdere opvolging.

De heer Dewinter heeft zijn tekst wel afgelezen, maar hij heeft niet gewacht op een antwoord. Ik weet dan ook niet of het de moeite waard is om op bepaalde dingen te antwoorden. Hij heeft vooral de indruk willen wekken dat we nu al middelen besteden, alhoewel we de beleidsbrief nog aan het bespreken zijn. Anders had hij ons vermoedelijk juist verweten dat we niets doen. Toen hij het over de criminaliteit had, heeft hij de federale maatregelen, zoals de veiligheids- en samenlevingscontracten, zeer bewust verzwegen.

Peeters

Zijn opsomming van straathoekwerkers en allerlei andere groepen heeft geïllustreerd dat hij niet op de hoogte is van al het goede dat deze mensen doen op het vlak van welzijnswerk en de aanpak van kansarmen. Door deze problematiek op een dergelijke manier naar voren brengen, illustreert hij zijn totaal onbegrip voor de positieve inbreng van deze mensen in de maatschappij. Hij zei dat drie miljard frank niet veel was, en maakte de vergelijking met de oprichting van een hotel. Mijnheer Beysen, ik denk en hoop dat Antwerpen in zijn beleidsplan nog veel betere dingen zal verwezenlijken dan de oprichting van een hotel. Zijn vergelijking was niet relevant. Ook zijn voorstel om tot een inschrijvingsstop te komen, was zeer frappant. Een dergelijk voorstel is volledig in strijd met de Grondwet en de Europese regelgeving. Het illustreert alleen dat hij niet het minste respect heeft voor de toepassing van de wet.

Wat de heer Van Vaerenbergh zei, vond ik zeer goed. Ik wil hem geruststellen. Ik mag misschien niet de echte of mooiste schoonmoeder zijn, maar ik wil toch een goede schoonmoeder zijn voor de gemeenten.

Het verheugde me dat hij het over de zorg voor Brussel had. Er worden te weinig inspanningen geleverd voor deze stad. De studie Kesteloot zal in september in volledige vorm, met kaarten en details, ter beschikking worden gesteld van belangstellenden. De resultaten maken duidelijk dat we tot meer investeringen moeten komen in de Brusselse problematiek. Als Vlamingen dragen we hier een grote verantwoordelijkheid. Een grondig debat is aangewezen. In de contacten met de VGC zal ik dat alvast benadrukken.

De heer Van Vaerenbergh sprak over de gemeenten als economische entiteiten en maakte een allusie op het Gemeentekrediet. De beslissing om 30 percent van de aandelen naar de beurs te laten gaan, zou voor de gemeenten heel wat mogelijkheden creëren. Het zijn echter de talrijke aandeelhouders die bepalen wat er met het Gemeentekrediet en de beursgang gebeurt. De inbreng van de gemeenten in de algemene vergadering is uitermate beperkt. Bij een dergelijke beslissing beschikken we over een niet onaardig bedrag : het gaat over 9 miljard frank voor Vlaanderen. We berekenen nu de cijfers per gemeente.

De voorzitter : De heer Cardoen heeft het woord.

De heer Georges Cardoen : Mijnheer de minister, wat u hier zegt, is heel belangrijk voor de gemeenten. Is het niet nodig om de gemeentebesturen te verwittigen ? Heel wat gemeentebesturen stappen nu over naar andere kredietinstellingen, wat in hun nadeel zou spelen, wanneer uw voorstel operationeel wordt. Ik weet dat het niet gemak-

kelijk is om als minister vooruit te lopen op de feiten, maar een vermanende vinger kan veel gemeenten een dienst bewijzen.

De voorzitter : We kunnen onze toevlucht altijd nemen tot de notulen van de vergadering.

Minister Peeters heeft het woord.

Minister Leo Peeters : Op dit ogenblik weten we niet zeker of de beursgang er komt. Als voogdijminister kan ik alleen achteraf vaststellen dat die beslissing werd genomen. Ook de gemeenten moeten die beslissing onderschrijven. De aandeelhouders van het Gemeentekrediet zetten de stap, en pas op dat moment kan ik richtlijnen geven aan gemeentebesturen. We moeten ook rekening houden met het globale verankeringsdebat, waar de minister-president veel belang aan hecht. Deze combinatie maakt het onmogelijk om nu al in te grijpen.

De voorzitter : De heer Van Vaerenbergh heeft het woord.

De heer Etienne Van Vaerenbergh : Mijnheer de minister, ik heb een vraag om uitleg ingediend over deze problematiek. Door allerlei geruchten en door uw verklaringen van gisteren of eergisteren, was dit de gedroomde kans om er iets over te vragen. Ik dank u voor het antwoord : het is duidelijk dat de gemeenteraad de uiteindelijke beslissing neemt.

In de discussies komt naar voor dat iets pas waarde heeft, als het kan worden verkocht. Er moet dus een markt bestaan. Men kan natuurlijk ook aan elkaar verkopen. Stel dat de stad Antwerpen op een bepaald moment beslist om een deel van haar aandelen over te maken, dit om haar schuldenlast kleiner te maken. Wie kan deze kopen ? De andere gemeenten. Er moet kortom een markt bestaan. Er worden constructies opgezet om te werken via een holding of weet ik veel. Samen met al mijn collega's ben ik vragende partij om hierover na de grote vakantie een debat te voeren. Misschien zelfs nog voor de vakantie : de situatie evolueert snel. Het gaat over ons aller geld en wat we ermee kunnen doen, daarom deze waarschuwing. Ik zou niet graag meemaken dat we als kleine gemeenten voor het feit komen te staan dat het overgedragene miljarden frank waard is, terwijl wat we nog in handen hebben, slechts miljoenen frank vertegenwoordigt. Het zou juist omgekeerd moeten zijn : de koper verdient een paar miljoen frank, de gemeenten halen de miljarden frank binnen. Dat is een reële vrees bij alle lokale besturen, die in dit dossier op een goede samenwerking aandringen.

Minister Leo Peeters : Het gaat inderdaad om de bevoegdheid van de gemeenteraad. Het gaat meer over een daad van beschikking, dan over een daad van beheer. Zoals de gemeenteraad een vertegenwoordiger in de in-

Peeters

stelling aanstelt, zo zal de gemeenteraad nu een mandaat moeten geven aan de betrokkenen. Op uw vraag zal ik u zo snel mogelijk een schriftelijk antwoord geven, omdat ik er volgende week misschien niet meer mondeling aan toe kom.

Mevrouw Dua gaf kritiek op gebeurtenissen in het verleden en op vele punten heeft ze gedeeltelijk gelijk. Op het gebied van de ruimtelijke ordening werden inderdaad een aantal fouten gemaakt. Zeggen dat de traditionele partijen nu pas de problematiek ontdekken, doet te weinig eer aan die partijen, zeker wanneer je de vergelijking met het buitenland maakt. De heer Decaluwé heeft terecht gewezen op dezelfde problematiek in vergelijkbare buurlanden als Nederland, Frankrijk en Duitsland. Ik ben het met u eens dat de zaken in Zwitserland anders liggen.

Wat het stadsverkeer betreft, stel ik heel wat meningsverschillen vast. We moeten in ieder geval waken over de bereikbaarheid van de stad. Het autoverkeer kan dus niet volledig uit de stad verbannen worden. Als het beleid de stad aantrekkelijker wil maken voor jonge mensen en jonge gezinnen, dan moeten we ook inspelen op hun vraag om over hun auto te kunnen beschikken. Laat ons hierover niet in al te absolute termen denken.

U hebt een aantal goede voorstellen gedaan betreffende ruimtelijke ordening. Ook hiervan zal in de toekomst werk worden gemaakt.

Betreffende het geheel van de fiscale problematiek wees u op de verschillende voorstellen van de heer Beysen en van minister Demeester-De Meyer. Ik heb steeds gezegd dat bij een discussie over de fiscaliteit de totaliteit ervan aan bod moet komen. Het debat mag bijvoorbeeld niet alleen over de personenbelasting gaan. Men moet het ook over de onroerende voorheffing hebben. Wat dat betreft, zijn er immers enorme verschillen tussen de waarden van een opcentiem. Deze week heb ik de cijfers daaromtrent ter beschikking gesteld. Ze bevatten de zeer opmerkelijke verschillen tussen een aantal gemeenten en de stad. Zoiets moet in het debat worden gebracht. Ook de vennootschapsbelasting vormt een belangrijk element voor deze discussie. De fiscaliteit moet dus in haar totaliteit worden besproken. We bestuderen dit gegeven op dit ogenblik in de commissie voor Bestuurlijke Organisatie.

De heer Cardoen vroeg aandacht voor de 308 Vlaamse gemeenten, waarvoor ik inderdaad als minister bevoegd ben. Het was niet steeds gemakkelijk om een evenwicht te vinden tussen stedelijke en meer landelijke gebieden. We zijn daarin echter successen aan het boeken. Men erkent dat achtergestelde buurten soms ook in kleinere gemeenten liggen. Via het Sociaal Impulsfonds zullen we ook aan hen middelen ter beschikking stellen.

U vroeg heel terecht aandacht voor de Brusselse problematiek. Ik heb hierover mijn mening gegeven. We zullen moeten onderzoeken welke bijkomende initiatieven we kunnen nemen. Ook uw analyse van de fouten die in het verleden werden gemaakt, vond ik belangrijk, en ik waardeerde uw pleidooi dat we niet in deze fouten mogen her vallen, en vertrouwen moeten creëren.

Ik ga akkoord met uw beweringen over de te arbitraire grenzen, en wil uw voorbeeld onderzoeken. Als een bevolking van 5.000 eenheden tot 5.001 aangroeit, is men inderdaad verplicht autonoom een bibliotheek op te richten. Een samenwerking met de intercommunale is bijgevolg wenselijk.

Het pleidooi van de heer Matthijs was analoog aan dat van de landelijke gilden. Deze hebben er terecht op gewezen dat de armoede zich niet tot de steden beperkt. Ze doet zich voor bij een aantal categorieën die belangrijk zijn in de maatschappij. Op het platteland beschikt men dikwijls nog over de capaciteit om veel armoede te voorkomen. Door het feit dat mensen over een beetje land en grond beschikken, kunnen ze nog in hun onderhoud voorzien. Qua inkomen maken ze echter deel uit van de armoedeproblematiek.

Ik voel persoonlijk niet veel voor de aanstelling van een afzonderlijke minister voor de plattelandsbevolking of de plattelandsgemeenten. Aangezien men me vandaag ook tot superminister wilde promoveren en me een vetorecht wilde geven, ben ik ook bereid minister van de plattelandsbevolking te worden. In mijn mandaat kan ik twee horizontale bevoegdheden combineren, met name het stedelijk beleid en de armoedebestrijding. Bij de voorstelling van het voortgangsrapport Armoedebestrijding, heb ik me voorgenomen om een afzonderlijke studie te wijden aan de plattelandsproblematiek. Ik ben het er met u over eens dat zich daar heel wat verdoken armoede bevindt. Ik hoop dat we in de commissie voor Welzijn in september met de discussie kunnen beginnen.

Ten slotte dank ik alle leden voor hun goede samenwerking. Ik ben er dan ook van overtuigd dat we al een heel stuk van de weg van de uitbouw van een termijnvisie, hebben afgelegd.

De voorzitter : Het debat is gesloten.

Motie van aanbeveling

De voorzitter : Door mevrouw Dua en de heren Van Peel, Van Wallendael, Beysen, Van Vaerenbergh en Van der Poorten, werd tot besluit van dit debat een motie van

Voorzitter

aanbeveling ingediend. Ze zal worden gedrukt en rondgedeeld.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering uitspreken.

Het incident is gesloten.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter : Dames en heren, hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor deze voormiddag.

Wij komen om 14.15 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen.

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 13.06 uur.*

BIJLAGE

VRAGEN OM UITLEG

VRAAG OM UITLEG (Regl. art. 23)

Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud

Vergadering van dinsdag 28 mei 1996

Vaste verslaggever : de heer Bruno Tobback, secretaris van de commissie

– Vraag om uitleg van de heer Carl Decaluwé tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de vervuiling met zware metalen van de berm van de E17 te Rekkem-Menen

1. Uiteenzetting door de vraagsteller

Bij de aanleg van de E17, in het midden van de jaren zestig, werd 38.000 kubieke meter chroomafval van een Franse firma gebruikt om een gleuf langs de snelweg op te vullen. Het giftig afval – chroom 6 – werd ook op Belgisch grondgebied gebruikt, meer bepaald ter hoogte van het standbeeld De Sjouwer aan de grensovergang. De Openbare Afvalstoffenmaatschappij van het Vlaamse Gewest (OVAM) voerde reeds een zestal jaren geleden metingen uit. Daaruit zou blijken dat de chroomconcentratie ver boven de toegelaten hoeveelheid lag. Sindsdien staat de betrokken lokatie bij de OVAM bekend als verontreinigde site of 'black point'. Momenteel wordt vastgesteld dat het chroom opnieuw aan de oppervlakte komt.

Daarom stelt het lid volgende concrete vragen aan de minister :

- Is de minister van leefmilieu bereid om op korte termijn een oplossing te zoeken, bijvoorbeeld het afgraven van het chroom ? Of kan de minister een alternatieve oplossing naar voren brengen die doorsijpeling van het chroom naar het grondwater en waterlopen verhinderd ?
- Kan de minister de resultaten van de metingen van de OVAM en de conclusies meedelen ?
- Kan de minister inzicht verschaffen in de eventuele kostprijs van de sanering van de berm langs de E17 ?
- Heeft de minister weet van vergelijkbare gevallen langs andere autowegen ?

De spreker vraagt tenslotte dat in afwachting van een grondige sanering maatregelen worden getroffen om te verhinderen dat voorbijgangers en spelende kinderen met het chroomafval in aanraking komen.

Een ander lid stelt dat de plaatselijke afdeling Wegen momenteel reeds onderzoekt of het chroom kan worden afgegraven. Moet met deze dienst geen overleg worden gepleegd ? Het lid informeert tevens naar de mogelijkheid de kosten voor de sanering te verhalen op de echte verantwoordelijke, de Franse firma Kuhlman te Wattrelos.

2. Antwoord van de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling

De minister antwoordt dat reeds op 5 oktober 1990 door de OVAM bij wijze van steekproef een staal werd genomen uit de E17-berm te Rekkem. Uit de analyse van dit staal bleek dat het totale chroomgehalte 1630 mg/kg bedroeg. Bij de uitloogproef op dit staal bleek dat in het eluaat een concentratie van 16 mg/l werd aangetroffen. Dit meetresultaat, dat dus dateert van 1990, laat niet toe te besluiten dat bedoelde verontreiniging een overdreven risico zou inhouden voor grondwaterverontreiniging. Op basis van deze fragmentaire gegevens kunnen immers moeilijk definitieve conclusies worden getrokken.

Het is volgens de minister aangewezen een oriënterend bodemonderzoek uit te voeren teneinde de omvang en de ernst van de verontreiniging te bepalen. Nadien kan er dan een uitspraak worden gedaan over de saneringsnoodzaak en de urgentie, conform de bepalingen van het bodemsaneringsdecreet. De minister zal dan ook aan de OVAM de opdracht geven het dossier zo snel mogelijk te actualiseren en de procedures van het bodemsaneringsdecreet toe te passen.

De minister wijst erop dat het hier een historische bodemverontreiniging betreft. Dit betekent dat, overeenkomstig artikel 30 van het bodemsaneringsdecreet, slechts tot sanering wordt overgegaan indien de verontreiniging een ernstige bedreiging vormt. De mogelijkheden om de kosten op de verontreiniger te verhalen, worden eveneens in het bodemsaneringsdecreet beschreven.

Het dossier werd opgenomen in de inventaris van potentieel verontreinigde sites die door de OVAM wordt aangelegd. De inventarisatie wordt, in samenwerking met de provinciebesturen, nog steeds voortgezet.

Een raming van de kostprijs is op dit ogenblik onvoldoende te onderbouwen. Een raming is wel mogelijk op het ogenblik dat de resultaten van het oriënterend bodemonderzoek beschikbaar zijn.

In de inventaris van potentieel verontreinigde sites zijn op dit ogenblik geen vergelijkbare gevallen langs andere autowegen opgenomen.

3. Replieken

De vraagsteller wijst op het feit dat de huidige situatie een bedreiging vormt voor de gezondheid van de bezoekers van het monument en vraagt de minister om, in afwachting van nieuwe gegevens en in overleg met de minister van Openbare Werken, dringend maatregelen te nemen om de zone af te bakenen.

De minister antwoordt dat hij ter zake met zijn collega overleg zal plegen indien uit de nieuwe gegevens zou blijken dat er een onmiddellijk gevaar bestaat. Hij herhaalt dat hij opdracht zal geven om zo snel mogelijk een onderzoek in te stellen.

Een lid stelt dat uit persberichten blijkt dat er wel degelijk een gevaar bestaat en dat de afdeling Wegen bereid is maatregelen te nemen. Het lid zegt de traagheid te betreuren waarmee in dergelijke dossiers wordt opgetreden.

– *Het incident is gesloten.*

VRAAG OM UITLEG (Regl. art. 23)

Commissie voor Werkgelegenheid en Economische Aangelegenheden

Vergadering van woensdag 29 mei 1996

Vaste verslaggever : de heer Jean-Marie Bogaert, secretaris van de commissie

– Vraag om uitleg van mevrouw Ria Van den Heuvel tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de exacte gegevens en de evolutie van de werkloosheidscijfers

1. Uiteenzetting door de vraagsteller

Mevrouw Ria Van den Heuvel stelt vast dat begin mei, na de "goede" werkloosheidscijfers van februari 1996 en maart 1996, weer een daling van de werkloosheidscijfers werd bekendgemaakt : het aantal Vlaamse werklozen zou gedaald zijn tot 211.255 Uitkeringsgerechtigde Volledig Werklozen (UVW's).

Bij de mannen zou er nauwelijks beweging zijn (+ 0,1 percent), maar bij de vrouwen (3,1 percent) en de langdurig werklozen zou een grotere daling vast te stellen zijn.

Dit alles dient in de voorwaardelijke wijze gesteld te worden, omdat er vragen zijn bij de betrouwbaarheid van de cijfers.

Maar zelfs indien de cijfers kloppen lijkt de daling bij vrouwelijke en/of langdurige werklozen een eigenaardig fenomeen.

Alhoewel de vraagsteller dit zou toejuichen, blijkt het onwaarschijnlijk dat de daling van de werkloosheid toe te schrijven zou zijn aan een plotse stijging van de tewerkstelling van deze deelgroepen.

Spreeker herinnert eraan dat haar professionele activiteiten, voor de aanvang van dit parlementair mandaat, zich vooral toespitsten op de begeleiding van de herintreedsters en van langdurige werkloze mannen en vrouwen, bij de reïntegratie in het reguliere arbeidscircuit, door het volgen van een beroepsgerichte opleiding. Er werd vooral gewerkt met laaggeschoolden. Deze begeleiding werd door de VDAB opgenomen in de schakelprojecten. Vaak was het echter bijzonder moeilijk met deze doelgroepen schakelresultaten te bekomen. Spreeker kan zich echter niet van de indruk ontdoen dat het jobaanbod voor deze groep eerder stationair blijft.

In het Tijdschrift van de Vereniging van Steden en Gemeenten (medio april 1996) werd een rapport opgenomen waarin de redenen werden toegelicht inzake de sterke stijging van het aantal personen die in aanmerking komen voor het bestaansminimum. Tussen januari 1990 en januari 1995 steeg in Vlaanderen het aantal van 21.518 naar 26.399. Wat zijn de oorzaken van deze stijging ? Spreeker citeert o.m. de sancties inzake de toekenning van werkloosheidsvergoedingen, schorsingen en de ontoereikende werkloosheidsvergoedingen als belangrijkste redenen voor deze stijging.

Ook de indienstname van tewerkgestelden in PWA-projecten neemt toe (b.v. in de Stad Kortrijk zijn 80 personen, op een dergelijke manier tewerkgesteld). Ook in andere steden doet zich een gelijkaardig fenomeen voor.

Spreeker merkt tevens op dat langdurig werklozen die 20 uur per maand klusjesdiensten verrichten zich niet meer moeten melden als werkzoekende, wat een schorsing verhindert en daarenboven worden deze langdurig werklozen ook niet meer opgenomen in de statistieken.

Wat de werklozen betreft, die niet meer op zoek zijn naar een job (oudere werknemers van vijftig-plus) merkt spreker op dat deze eveneens vrijstelling krijgen van stempelcontrole en niet meer worden opgenomen in de werkloosheidsstatistieken. Spreeker kan zich niet van de indruk ontdoen dat de daling van de werkloosheidscijfers eerder voortspruit uit een aanpassing van de statistieken, dan wel uit een concrete jobcreatie voor vrouwen en/of langdurig werklozen.

Spreeker vernam daarom gaarne een concreet antwoord van de minister op de volgende vragen :

1. Welke zijn de juiste werkloosheidscijfers, opgesplitst naar de verschillende deelgroepen ?
2. Hoeveel Vlaamse werklozen zijn niet opgenomen in de statistieken en de reden daarvan ?
3. Welke acties zijn er ondernomen om de daling van de werkloosheid en de toename van het aantal jobs voor vrouwen en langdurig werklozen te bekomen ?

Een lid meent echter dat de door de vraagsteller gestelde vragen in feite dienen gerelateerd tot een eerder voorbijgestreefd arbeidsmodel. Spreker benadrukt dat dit arbeidsmodel in deze tijd snel evolueert en men er alle baat bij heeft om bij het hanteren van de werkloosheidsstatistieken een nieuwe visie over zinvolle arbeid voor ogen te houden. Hierbij dient vooral de nadruk gelegd op een gerichte actie op de doelgroep van de "werkzoekenden".

Wat de notie "werkzoekende" betreft, maant een ander lid echter aan om dit begrip niet te eng te interpreteren. In deze tijd is er een grote arbeidsuitstoot. Vaak vloeien deze werknemers af via het stelsel van het brugpensioen (70 à 75 procent), wat niet wordt weergegeven in de statistieken. Op het federale vlak was een van de doelstellingen van het Toekomstcontract de halvering van de werkloosheid, wat in feite dient geïnterpreteerd als de halvering van de Uitkeringsgerechtigde Werklozen.

Het is inderdaad heel eenvoudig bepaalde categorieën uit de werkloosheidsstatistieken te lichten, wat aldus een vertekend beeld doet ontstaan. Bruggepensioneerden hebben echter vaak niet meer de vrije keuze om nog door te werken. Deze personen zijn ook nog "werkzoekend". Spreker benadrukt het belang van de exacte werkloosheidscijfers als leidraad voor een adequaat tewerkstellingsbeleid.

2. Antwoord van de minister

2.1. De juiste werkloosheidscijfers opgesplitst naar de verschillende doelgroepen

De minister beaamt dat duidelijkheid nopens de cijfers inderdaad zeer belangrijk is en stipt aan dat eind april 1996 het aantal Uitkeringsgerechtigde Volledig Werklozen (UVW's) in Vlaanderen 211.255 bedroeg.

Uitgesplitst naar leeftijd bestond deze groep uit :

- 34.094 werklozen jonger dan 25 jaar ;
- 177.161 werklozen ouder dan 25 jaar.

Uitgesplitst naar werkloosheidsduur bestond deze groep uit :

- 83.712 werkzoekenden met een werkloosheidsduur van minder dan 1 jaar ;
- 40.300 werkzoekenden die tussen 1 en 2 jaar op zoek zijn naar werk ;
- 87.243 werkzoekenden met een werkloosheidsduur van langer dan 2 jaar.

Uitgesplitst naar geslacht bestonden deze UVW's uit :

- 82.721 mannen ;
- 128.534 vrouwen.

In vergelijking met vorig jaar daalde het aantal werklozen met 1,9 procent.

2.2. Het aantal Vlaamse werklozen die niet zijn opgenomen in de statistieken en de reden daarvan

De minister stipt aan dat zoals hoger aangegeven het hier gaat om uitkeringsgerechtigde volledig werkzoekenden. Deze definitie van werkloosheid stemt volledig overeen met de Europese definitie en bevat de werklozen die voldoen aan de toelaatbaarheids- en toekenningsvoorwaarden met betrekking tot volledige werkloosheidsuitkeringen op basis van vorige arbeidsprestaties of met betrekking tot de wacht- of werkloosheidsuitkeringen op basis van gedane studies.

Binnen de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling wordt, eerder dan met het begrip UVW, gewerkt met Werkzoekenden. Deze worden opgesplitst in niet-werkende en werkende werkzoekenden.

In april waren er in Vlaanderen 252.587 niet-werkende werkzoekenden. In vergelijking met vorig jaar betekent dit een stijging met 0,8 procent.

De niet-werkende werkzoekenden (NWWZ) worden opgesplitst in volgende categorieën :

- de UVW's (211.255 – vorig jaar : 215.351)
- werkzoekenden in wachttijd (15.810 – vorig jaar 17.082)

- vrij ingeschreven niet-werkende werkzoekenden (10.549 – vorig jaar 6.989)
- andere verplicht ingeschreven werkzoekenden (14.973 – vorig jaar 11.198)
 - * van het recht op uitkeringen uitgesloten werkzoekenden
 - * werkzoekenden ten laste van het OCMW
 - * werkzoekenden die afhangen van het Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap
 - * volledig werkzoekenden die vrijwillig deeltijds gewerkt hebben
 - * werklozen die vrijwillig afstand doen van uitkeringen
 - * jongeren onderworpen aan de deeltijdse leerplicht die deeltijds werkzoekend zijn.

De werkende werkzoekenden bevatten volgende categorieën :

- Deeltijds werkenden (75.589 – vorig jaar 78.616)
- Voltijds werkende vrij ingeschreven werkzoekenden (11.765 – vorig jaar 11.726)
- Andere (968 – vorig jaar 941)
- werkzoekenden die voltijds of deeltijds in een beschermde werkplaats tewerkgesteld zijn
- werkzoekenden tewerkgesteld in afwachting van eventuele overbruggingsuitkeringen.

Daarnaast bestaan er nog een aantal groepen die eveneens bij de VDAB zijn ingeschreven, die niet in de statistieken worden opgenomen. Het gaat hier o.m. om :

- jobstudenten
- werkzoekenden tijdens het volgen van een beroepsopleiding
- tijdelijke werkloosheid
- opslorplingsmaatregelen als DAC.
- UVW's die vrijgesteld zijn van inschrijving omwille van leeftijd of verminderde arbeidsgeschiktheid
- UVW's die vrijgesteld zijn omwille van familiale of sociale redenen
- UVW's die vrijgesteld zijn omwille van cursussen of studies.

De minister merkt op dat de statistiek over het aantal werklozen die op de eerste werkdag van de maand wordt bekendgemaakt, overeenkomstig de Europese definitie van werkloosheids- en de wettelijke bepalingen ter zake, enkel de UVW's omvat.

Omwille van de gemeentelijke stempelcontrole en de snelle verwerking hiervan betreft het hier ook het meest betrouwbare cijfer dat zeer accuraat het aantal werklozen weergeeft. Bij de andere categorieën (vb. schoolverlaters) kan er niet steeds tweemaal per maand een controle en updating gebeuren of bestaat er geen verplichte inschrijving.

2.3. Acties die ondernomen zijn om de daling van de werkloosheid te bekomen

De minister benadrukt dat reeds onmiddellijk na het afsluiten van het Vlaamse Werkgelegenheidsakkoord op 14 december 1995 met de concrete uitwerking werd gestart. Het nieuwe Vlaamse werkervaringsplan vormde een eerste concrete uitvoering, de aanmoedigingspremies voor de herverdeling van de arbeid een andere. Op 26 maart 1996 volgde een tweede concretiseringsronde van het Vlaams banenakkoord, terwijl ook op het federaal niveau verder uitwerking wordt gegeven aan o.m. het Meerjarenplan voor de Werkgelegenheid.

Naast de hier opgesomde bijkomende inspanningen, blijven er nog natuurlijk de recurrente inspanningen van bij voorbeeld de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling, zowel op het vlak van bemiddeling als op het vlak van opleiding voor werknemers, kortdurig en langdurig werklozen.

Wat betreft de cijfers naar werkloosheidsduur in vergelijking met vorig jaar, trad er vorige maand een lichte vertekening op : tijdens de maanden april en mei worden de schoolverlaters, die zich inschreven in juni en nog steeds werkzoekend zijn, uitkeringsgerechtigd na het verstrijken van de wachttijd. Doordat de wachttijd gerekend wordt in werkdagen en deze werkdagen niet elk jaar gelijk verdeeld zijn, doet het zich voor dat er zich in dit jaar in april reeds een groot aantal schoolverlaters aanbod voor de eerste stempel, daar waar vorig jaar het grootste deel slechts vanaf mei in de statistieken opdook. Uiteraard vertekent dit de vergelijking met vorig jaar wat betreft de groep werkzoekenden met een werkloosheidsduur van minder dan 1 jaar. Slechts vanaf mei zal zich hier een duidelijker evolutie aftekenen.

De minister belooft ten behoeve van de leden van de commissie nog bijkomende cijfermatige gegevens op te vragen bij de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding en bij de RVA. Deze gegevens zullen ten spoedigste aan de leden van de commissie worden overgezonden.

3. Replieken

De vraagsteller stelt vast dat de PWA-cijfers thans nog niet zijn gekend. Daarenboven stelt spreker vast dat bepaalde laaggeschoolde werkloze vrouwen die thans ingeschakeld zijn in deeltijdse opleidingsprojecten, meestal als gezinshoofd zijn ingeschreven in de werkloosheidsstatistieken, wat resulteert in een hogere uitkering. Thans weifelen vele vrouwen om deze opleiding af te maken, vermits deze vrouwen die als gezinshoofd zijn opgenomen in de werkloosheidscijfers, thans ook de mogelijkheid hebben om zich in te schakelen in het stelsel van de PWA.

De minister repliceert dat deze problematiek behoort tot het overleg tussen het regionale en het federale bevoegdheidschelon.

– Het incident is gesloten.

VRAAG OM UITLEG (Regl. 23)

Commissie voor Staatshervorming, Algemene Zaken en Verzoekschriften

Vergadering van dinsdag 11 juni 1996

Vaste verslaggever : de heer Joris Van Hauthem, secretaris van de commissie

– Vraag om uitleg van de heer Herman Suykerbuyk tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering en Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over het vervolgingsbeleid ten aanzien van Vlaamse decreten

1. Uiteenzetting door de vraagsteller

Het uitgangspunt van de vraagsteller is dat er een discrepantie bestaat tussen enerzijds het feit dat een decreet volledige kracht van wet heeft en anderzijds het feit dat de Vlaamse overheid niet bevoegd is om een vervolgingsbeleid te voeren ten aanzien van die decreten. Momenteel is het zo dat het federale vervolgingsbeleid wordt bepaald door de staande magistratuur, in de persoon van het college van procureurs-generaal. Een recent wetsontwerp, waarover de Raad van State zich momenteel buigt, voorziet een institutionalisering van de rol van dit college, dat voortaan zou worden voorgezeten door de federale minister van justitie. Op die manier hoopt de federale overheid tot een meer coherent vervolgingsbeleid te komen. De grotere betrokkenheid van de federale minister van justitie bij het vervolgingsbeleid doet de vraag rijzen of ook de gemeenschappen en de gewesten niet op een of andere manier betrokken kunnen worden bij het vervolgingsbeleid ten aanzien van de decreten. Het feit dat het vervolgingsbeleid in zijn geheel een federale materie is sluit niet uit dat er gezocht kan worden naar formules waarbij ook de gemeenschaps- en gewestregeringen een inbreng kunnen hebben in het college van procureurs-generaal. Zou de minister-president bereid zijn om hieromtrent in overleg te treden met de federale regering, eventueel door deze problematiek aanhangig te maken in het overlegcomité ?

Een lid sluit zich aan bij de bekommernis van de vraagsteller en vestigt er de aandacht op dat de Vlaamse decreten in de praktijk vaak dode letter blijven, onder meer omdat de gerechtelijke instanties onvoldoende vertrouwd zijn met de Vlaamse regelgeving. Daarom pleit de spreker voor een vorm van institutionele band tussen de Vlaamse administratie en de procureurs-generaal, om de Vlaamse overheid toe te laten meer greep te krijgen op het vervolgingsbeleid.

2. Antwoord van de minister-president

De minister-president bevestigt om te beginnen dat een recent wetsontwerp ertoe strekt om een college van procureurs-generaal in te stellen, dat zal bestaan uit alle procureurs-generaal bij de Hoven van Beroep. Dit ontwerp wordt momenteel onderzocht door de Raad van State. Het college van procureurs-generaal zou onder meer, in samenwerking met en onder het gezag van de minister van justitie, de richtlijnen vastleggen van het strafrechtelijk beleid, waaronder deze van het opsporings- en vervolgingsbeleid.

Het is de minister-president niet helemaal duidelijk wat de vraagsteller beoogt met zijn voorstel om de problematiek van het vervolgingsbeleid ten aanzien van Vlaamse decreten 'aanhangig' te maken bij het overlegcomité. Wenst de vraagsteller dat de Vlaamse Gemeenschap betrokken wordt bij het ontwerp van wet waarbij het college geïstitutionaliseerd wordt ? Of stuurt hij aan op een betrokkenheid bij het bepalen van de richtlijnen van het strafrechtelijke beleid ?

Wat de eerstgenoemde optie betreft doet de minister-president opmerken dat het Vlaams Parlement de zaak eventueel zelf aanhangig kan maken op basis van artikel 32§1 van de gewone wet van 9 augustus 1980 en dat ook de gemeenschaps-senatoren de kwestie aan de orde kunnen brengen in de Commissie van Justitie van de Senaat.

De tweede mogelijkheid, namelijk het betrekken van de Vlaamse regering, of een lid daarvan, bij het bepalen van de richtlijnen van het strafrechtelijke beleid, ligt volgens de minister-president niet voor de hand in de huidige stand van de wetgeving. Het onderscheid tussen de strafvordering en opsporing mag niet uit het oog worden verloren. Ingevolge artikel 11 van de bijzondere wet op de hervorming van de instellingen kunnen de Gewesten en de Gemeenschappen een aantal aspecten van de opsporing van de strafrechtelijk gesanctioneerde inbreuken regelen. De uitoefening van de strafvordering blijft echter een federale aangelegenheid en heeft betrekking op de organisatie en de werking van het openbaar ministerie.

Voor zover het vervolgen van de misdrijven die door de Vlaamse ambtenaren vastgelegd werden problemen zou opleveren, aldus de minister-president, zou een vorm van betrokkenheid van de Vlaamse regering bij het bepalen van het vervolgingsbeleid aangewezen zijn. Of deze medezeggenschap kan geïstitutionaliseerd worden naar aanleiding van de op-

richting van een college van procureurs-generaal is evenwel een andere vraag. Momenteel zijn er wel reeds enkele voorbeelden bekend van overleg tussen het ministerie en de parketten. De vraag dient gesteld in hoeverre een verdere structurele uitbouw van dit overleg niet beter zal bijdragen tot een efficiënt en effectief vervolgingsbeleid. In de mate dat dit overleg niet de gewenste resultaten oplevert, kan in een verder stadium overwogen worden om vanuit de Vlaamse regering het overleg met de federale minister van justitie op gang te brengen.

Het is de federale wetgever, meerbepaald Kamer en Senaat, die krachtens artikel 77, 9° GW bevoegd is voor de organisatie van de hoven en rechtbanken, en dus ook voor deel II van het Gerechtelijk Wetboek, zo vervolgt de minister-president. Theoretisch is het niet ondenkbaar dat, in de nieuw ingevoegde artikelen van het Gerechtelijk Wetboek, zou voorzien worden dat aan de vergaderingen van het college van procureurs-generaal, waarin de richtlijnen van het beleid vastgelegd worden, ook deelgenomen wordt door een lid van de gemeenschaps- en gewestregeringen. Dit zou bijvoorbeeld kunnen via een bepaling in artikel 143bis, §4, tweede lid. De betrokkenheid van een lid van de gemeenschaps- en gewestregeringen kan uiteraard geen afbreuk doen aan de hiërarchische band die bestaat tussen de minister van justitie en het college van procureurs-generaal en zou alleszins slechts kunnen slaan op de strafvervolging in materies waarvoor de gemeenschappen of de gewesten bevoegd zijn.

De minister-president voegt daar nog aan toe dat er momenteel door de administratie een inventaris wordt voorbereid van de decretale of wettelijke strafbaarstellingen, voorzien binnen de bevoegdheidsdomeinen van de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest. Vertrekkende van deze inventarisatie wordt door de administratie nagegaan welke problemen men ondervindt bij het tot stand brengen van een degelijk vervolgingsbeleid en het via deze weg afdwingbaar maken van een regelgeving. In een eerste fase wordt hierbij onderzocht in hoeverre de problemen veroorzaakt worden door de huidige bevoegdheidsverdeling en/of een gebrekkige samenwerking met de federale diensten of de parketten. De administratie zal hierover op korte termijn, dit wil zeggen uiterlijk in juli, een eerste rapport uitbrengen, zo besluit de minister-president.

3. Replieken

De vraagsteller dankt de minister-president voor het uitvoerige antwoord. Hij is ermee akkoord dat de gemeenschaps-senatoren de vraag naar een Vlaamse inbreng in het vervolgingsbeleid kunnen vertolken bij de behandeling van het betrokken wetsontwerp in de Senaat. Dit sluit echter niet uit dat ook de Vlaamse regering hieromtrent initiatieven neemt, zonder dat er daarom meteen een belangenconflict hoeft te worden ingeroepen. Essentieel is dat de Vlaamse regering nu reeds op een of andere manier bij het federale vervolgingsbeleid wordt betrokken, in afwachting van eventueel verdergaande stappen in de toekomst. Een lid vindt in dit verband dat de Vlaamse administratie meer zorgvuldigheid aan de dag zou moeten leggen bij het samenstellen van de dossiers, en pleit daarom voor een betere juridische bestaffing van de administratie. Dit zou er onder meer kunnen toe leiden dat de Vlaamse overheid beter de juridische mogelijkheden zou uitputten die haar nu reeds ter beschikking staan, zoals bijvoorbeeld de burgerlijke partijstelling. De minister-president beaamt dat er in de administratie een gebrek is aan juristen en stelt zich de vraag of er niet moet worden gedacht aan een vorm van 'outsourcing' van bepaalde juridische diensten.

– Het incident is gesloten.